

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Ziyao Chang

KVANTITEEDI VÄLJENDAMINE HIINA JA EESTI KEELES

Bakalaureusetöö

Juhendajad PhD Maarika Teral ja professor Helle Metslang

TARTU 2026

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö ise kirjutanud ning toonud korrektselt välja teiste autorite panuse. Töö on kirjutatud, lähtudes Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna lõputööde nõuetest, ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega, sealhulgas on järgitud teaduseetika põhimõtteid.

Ziyao Chang

Lühikokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös uuritakse kvantiteedi väljendamist hiina ja eesti keeles. Hiina keeles väljendatakse kvantiteeti sageli klassifikaatorite abil struktuuris „arvsõna/määratleja/kvantor + klassifikaator + nimisõna“, näiteks 三只狗 *san zhi gou* ‘kolm koera’ ja 四辆车 *si liang che* ‘neli autot’. Eesti keeles puudub hiina keelega võrreldav klassifikaatorisüsteem ning kvantiteeti väljendatakse sagedamini kvantorite, kvantorifraaside ning teiste vahendite abil. Lisaks käsitletakse töös ka selliseid eesti kvantoreid nagu *iga, mõni, mitu, palju, kõik ja kogu*, mis võivad väljendada näiteks terviklikkust, osalisust või ebamäärast hulka, ning uuritakse nende vastavusi ja väljendusviise hiina keeles.

Töö eesmärk on välja selgitada, kuidas hiina ja eesti keele kvantiteedi väljenduse vormid vastavad üksteisele ning kuidas väljendatakse kvantiteedi tähendusi mõlemas keeles süntaktilisel ja semantilisel tasandil. Uurimuse aluseks on kontrastiiv analüüs ning analüüs põhineb valitud tekstidel ja nende tõlketel.

Analüüsi tulemused näitavad, et hiina klassifikaatorifraasid vastavad eesti keeles sageli nimisõnadele, nimisõnafraasidele või nimisõnalistele ja arvsõnalistele kvantorifraasidele ja eesti kvantorid võivad hiina keeles vastata erinevatele kvantoritele ja konstruktsioonidele sõltuvalt kontekstist.

Võtmesõnad: hiina keel, eesti keel, klassifikaator, kvantor, kvantiteet

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline taust.....	7
1.1. Kvantifikatsiooni väljendamine keeltes	7
1.2. Klassifikaator	8
1.3. Kvantor	10
2. Kvantiteedi väljendamise vahendid hiina ja eesti keeles	12
2.1. Kvantiteedi väljendamise vahendid hiina keeles	12
2.1.1. Klassifikaatorid hiina keeles	13
2.1.2. Kvantorid hiina keeles	15
2.2. Kvantiteedi väljendamise vahendid eesti keeles	17
2.2.1. Kvantorifraasid eesti keeles	17
2.2.2. Kogusesõnad eesti keeles.....	18
3. Uurimismaterjal ja meetod.....	20
4. Tulemuste analüüs	22
4.1. Klassifikaatorifraasid hiina keeles ja nende vasted eesti keeles	22
4.2. Kogusesõnad eesti keeles ja nende vasted hiina keeles	33
Kokkuvõte.....	47
Lühendid	49
Uurimismaterjali allikad	50
Kirjandus.....	51
The Expression of Quantification in Chinese and Estonian. Summary	55

Sissejuhatus

Uurin oma bakalaureusetöös hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise viise, keskendudes kahe keele sarnasustele ja erinevustele süntaktilisel ja semantilisel tasandil, samuti sellele, kuidas kvantiteet kummaski keeles realiseerub.

Erinevad keeled kasutavad kvantiteedi väljendamiseks erinevaid grammatilisi vahendeid. Hiina keel on tüüpiline klassifikaatorikeel. Hiina keeles väljendatakse sama tähendusega fraase eesti keeles kahe sõnaga: *kolm koera* ja *neli autot*, hiina keeles aga kolmesõnaliste fraasidega: 三只狗 *san zhi gou* ‘kolm koera’ ja 四辆车 *si liang che* ‘neli autot’. Klassifikaator on sõna fraasi esimeses osas oleva arvsõna (三 *san* ‘kolm’ ja 四 *si* ‘neli’) ja kolmandas osas oleva nimisõna (狗 *gou* ‘koer’ ja 车 *che* ‘auto’) vahel.

Kuigi eesti keel ei kuulu klassifikaatorikeelte hulka ning kvantiteeti väljendatakse enamasti ilma eraldi klassifikaatorita, on siiski olemas ka konstruktsioone, mis on funktsionaalselt sarnased hiina keele klassifikaatori struktuuridega. Näiteks väljendites nagu *kolm klaasi vett*, *kaks tükki kooki* või *kaheksa kilomeetrit* esinevad nimisõnalised elemendid, mis täidab kvantifitseerivat rolli ning aitab määratleda hulga jaotust või mõõtu.

Lisaks süntaktilise struktuuri erinevustele erinevad hiina ja eesti keel ka kvantiteedi semantilise aspekti poolest. Seetõttu ei keskendu see bakalaureusetöö mitte ainult hiina klassifikaatorite süntaktilistele vastavustele eesti keeles, vaid uurib ka eesti keele kogusesõnade semantilisi vastavusi hiina keeles.

Valisin selle teema, sest ehkki siiani on hiina keele ja eesti keele võrdlevate uuringute valdkonnas olnud mõningaid edusamme, on varasemad uurimistööd keskendunud rohkem ajavormidele (Zhang 2025), kõneviisidele (Liu 2024), sõnavara tõlkimisele (Tumme 2025), käänete kasutamisele (Tarkin 2019) ja foneetikale (Fan 2023). Varem ei ole läbi viidud võrdlevat uuringut kahe keele kvantiteedi väljendamise kohta.

Hiina keele emakeelena kõnelejana ja eesti keele teise keelena kõnelejana tunnen tõlkimise ja kasutamisega seotud raskusi kvantiteedi väljendamisel, kuna ei ole selge, kuidas kvantiteediväljendid kahes keeles omavahel vastavuses on.

Keeltevaheline erinevus avaldab samuti olulist mõju keele omandamisele, kuna keeleõppe raskus sõltub suurel määral emakeele ja sihtkeele sarnasustest ja erinevustest. Kui kahel keelel on struktuurilisi või vormilisi sarnasusi, saavad õppijad ära kasutada positiivset ülekannet oma emakeelest ja omandavad seeläbi sihtkeele struktuuri sujuvamalt. Seevastu kui keeled erinevad

oluliselt, on negatiivne ülekanne tõenäolisem, mis võib viia vigade vältimise ehk alakasutuseni või ülekasutamiseni. (Ellis 1999: 300-306)

Seetõttu lähenetakse käesolevas töös teemale kahest küljest. Esiteks analüüsitakse hiina keele klassifikaatoristruktuure ning nende vastete realiseerumist eesti keeles süntaktilisest vaatenurgast. Teiseks käsitletakse kvantiteedi väljendamist semantilise aspektist, võttes lähtepunktiks mõned olulisemad eesti keele kvantorsõnad (*mitu, mõni, palju, iga, kõik, kogu*) ning uurides nende võimalikke vasteid hiina keeles. Selline kahepoolne lähenemine võimaldab paremini mõista kvantiteedi väljendamise mehhanisme mõlemas keeles nii struktuuri kui ka tähenduse tasandil.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on võrrelda hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise viise ja nende vastavusi paralleelkorpuse põhjal. Selleks otsitakse bakalaureusetöös vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

- (1) kuidas hiina ja eesti keele kvantiteedi väljenduse vormid vastavad üksteisele;
- (2) kuidas vastavad eesti keele kvantorid (nt *mitu, palju, iga, kõik, mõni*) hiina keele kvantitatiivsetele väljenditele ning millised semantilised erinevused nende vahel esinevad?

Käesolevas uurimuses keskendutakse nimisõnadega tähistatavate referentide kvantiteedile mõlemas keeles. Klassifikaatorite süsteemi keerukus ei võimalda vaadelda kõiki klassifikaatoreid, vaid analüüsitakse üksnes hiina keele nimisõnalisi klassifikaatoreid, mis kasutatakse koos arvudega inimeste ja asjade hulga väljendamiseks. Muud tüüpi klassifikaatorid, näiteks verbiklassifikaatorid, ei kuulu käesoleva uuringu fookusesse.

Uurimismeetodiks on korpusepõhine võrdlev analüüs, mille eesmärk on tuvastada kvantiteedi väljendamise viise hiina ja eesti keeles. Bakalaureusetöö põhineb valitud kirjandusteoste ning nende tõlgete võrdlusel. Analüüsimaterjal koosneb kahest kirjandusteosest ning nende tõlgetest kahes suunas: hiina keelest eesti keelde ja eesti keelest hiina keelde. Teosed on Lao She näidendit „茶馆“ (1994) (ee „Teemaja“) ja eesti muinasjutud: August Jakobsoni „Eesti muinasjutud“ (2007) ja Friedrich Reinhold Kreutzwaldi „Eesti muinasjutud“ (1951).

Bakalaureusetöö koosneb neljast peatükist. Esimene peatükk annab ülevaate klassifikaatoritest ja kvantoritest ning nende kasutusest eri keeltes. Teises peatükis kirjeldatakse hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise viise ning tutvustatakse nende struktuure. Kolmas peatükk tutvustab töös kasutatud materjali ja uurimismeetodit. Neljandas peatükis võrreldakse nende kahe keele vastavaid struktuure ja esitatakse analüüsi tulemused ning käsitletakse hiina ja eesti keele kvantiteediväljendite sarnasusi ja erinevusi.

1. Teoreetiline taust

1.1. Kvantifikatsiooni väljendamine keeltes

Kvantifikatsiooni väljendamine on keelte üks keskseid funktsioone ning kõik keeled kasutavad selleks erinevaid keelelisi vahendeid. Kvantitatiivseid tähendusi ei väljendata üksnes kvantorite kaudu (nt *All birds fly* 'Kõik linnud lennavad'), vaid need võivad realiseeruda ka adverbiaalsete väljendite (nt *Generally, birds fly* 'Üldiselt linnud lendavad'), modaalsuse (nt *Birds can fly* 'Linnud saavad lennata') ning morfoloogiliste tunnuste abil (Bach jt 2013: 1-3).

Klassifikaatorid on süntaktiliselt kohustuslikud elemendid klassifikaatorikeeltes, mida on maailma klassifikaatorkeelte atlase järgi 723 (WACL). Näiteks on Mehhikos kõneldav tzeltali keel tüüpiline klassifikaatorikeel, kuna klassifikaatorid on selles numbritega fraasides hädavajalikud. Paljud keeled, sealhulgas mandariini hiina ja vietnami keel (vt Chao 1968; Emeneau 1951), nõuavad klassifikaatorite kasutamist ka demonstratiivsõnades. (Lyons 1977: 461) Mõnes klassifikaatorikeeles leidub klassifikaatoreid, mis esinevad ainult konkreetsete nimisõnade puhul (nt Tai, kiriwina, birma keel) (Allan 1977: 294). Sellised klassifikaatorid eksisteerivad ka hiina keeles ja neid käsitletakse hiljem.

Klassifikaatoritel on lauses kindel kombinatsioonireegel: nad peavad tihedalt seostuma teatud elementidega (nt arvsõnade, demonstratiivide ja lokatiivsete väljenditega) ning nende vahele ei saa nimisõna asetada (Allan 1977: 288).

Indoeuroopa keelte, näiteks inglise keele (mis on mitteklassifikaatorikeel), ja klassifikaatoritega keelte erinevus seisneb loendatavate ja loendamatute nimisõnade grammatilises erinevuses. Seevastu klassifikaatorikeeled, näiteks hiina keel, toetuvad suuruste väljendamiseks suuremal määral klassifikaatoristruktuuridele. (Lyons 1977: 461-462)

Eesti keeles kasutatakse sõnavormide moodustamiseks ulatuslikult aglutinatsiooni ja fleksiooni, mille abil väljendatakse hulka selgelt eristatavate tunnuste või mitme grammatilise tähenduse sulandumise kaudu, nt *de*-mitmus (*ema/de/I*) ja vokaalmitmus (*aasta/i/s, õnnelike/s*). Morfotaktiliselt järgib eesti keel üldiselt struktuuri TÜVI + ARV + KÄÄNE, kus arvu ja käände tähised lisatakse tüvele kindlas järjestuses, nt *siili/de/st*. Lisaks väljendab ka näiteks osastav kääne piiritlematust või osalisust. (M. Erelt, T. Erelt & Ross 2020: 179, 213, 225, 230)

Lisaks leksikaalsetele vahenditele kasutatakse eesti keeles kvantiteedi väljendamiseks ka fraasikonstruktsioone, mis on sarnased inglise keele väljenditelega nagu *kaks tassi mahla*. Selliseid struktuure nimetatakse eesti keeles kvantorifraasiks ehk hulgaфраasiks. Kvantorifraasidele keskendutakse käesoleva töö järgmises peatükis täpsemalt.

1.2. Klassifikaator

Kuna hiina keel on klassifikaatorikeel, mängivad klassifikaatorid keeles olulist rolli. Üldiselt on eeldatud, et mandariini hiina keeles puudub tegelik mitmuse tunnus (Zhang 2013:1). Mitmust väljendavate vormide, näiteks tüüpiliste mitmusemarkerite 些 *xie* (vt Iljic 1994) ja 们 *men* (vt Li & Thompson 1989 40, 83; Iljic 1994; Li 1999), kasutus on piiratud. Varem on arvatud (nt Thompson 1965; Lyons 1977: 462), et kõik klassifikaatorite järgnevate nimisõnad on loendamatud nimisõnad. Seetõttu on CL-i põhifunktsioon terviku jagamine ühikuteks. Näiteks Jan Rijkhoff (2002: 162) väidab, et klassifikaatorid eksisteerivad seetõttu, et klassifikaatorikeeltes nimisõnad esindatud omadustel “puuduvad ruumilised piirid”. Näiteks hiina keeles 两水 *liang shui* ‘kaks vett’ ei anna selget kvantitatiivset piiri. Kui aga lisada klassifikaator, näiteks 两杯水 *liang bei shui* ‘kaks tassi vett’, muutub hulk spetsiifiliseks ja loendatavaks.

Niina Ning Zhang (2014) arvates numbrilistes väljendites klassifikaatorite üldine funktsioon on väljendada loendamisühikuid, mitte massi individualiseerida. Hiina keeles on individuaalsed klassifikaatorid olemas ja nendel puudub traditsiooniliselt usutav individualiseerimise või ühiku jagamise funktsioon, kuna neid kasutatakse tavaliselt nimisõnadega, millel on juba individuaalsus ja lihtsalt näitab, et nimisõna saab loendada (Bale & Barner 2012: 243, 65-66; Wiese 2012: 65-66). Näiteks hiina keeles 两只狗 *liang zhi gou* ‘kaks koera’ ja 两个人 *liang ge ren* ‘kaks inimest’. Koer ja inimene on oma olemuselt loendatavad ning kumbki on üksik üksus, erinevalt varem mainitud näitest „vesi“, mille puhul tuleb koguse väljendamiseks lisada eraldi mõõtühik.

Sellest seisukohast väidab Zhang (2013), et klassifikaatorikeelte ja mitteklassifikaatorikeelte tegelik erinevus ei seisne ühiksõnade olemasolus. Klassifikaatorikeeltes saab klassifikaatorite abil väljendada nii etteantud ühikuid (*ingl. provided units*), kui ka loomupäraseid sisemisi ühikuid (*ingl. intrinsic units*) (Zhang 2013: 69). Nagu inglise keeles on sarnased sõnad, mis tähistavad konteinereid, osi või kogumeid, näiteks *a drop of water* ‘tilk vett’, *a slice of bread* ‘viil leiba’, *a flock of birds* ‘linnuparv’ jne. Siiski puuduvad sõnad, mis tähistaksid selle sisemisi üksusi nagu hiina keeles olevad individuaalsed ja spetsiaalsed klassifikaatorid.

Klassifikaatoritel on eri keeltes erinevad vormid. Need võivad esineda mitte ainult iseseisvate sõnadena, vaid ka liidetud komponentidena või isegi afiksitena (näiteks ees- või järelliitena) (Aikhenvald 2000: 17). Hiina keele klassifikaatorid esinevad nimisõnafraasis järgmise konstruktsiooniga (Huang & Shi 2016: 169):

Määratleja (Dem) / Arv (Num) / Kvantor (QF) – Klassifikaator (CL) – Nimisõna (N)

Sellest võiks näha, et hiina keeles on klassifikaator grammatiline element, mis tavaliselt esineb arvsõna, demonstratiivi või teatud kvantori ja nimisõna vahel. Näiteks arvud nagu 一 *yi* 'üks', 半 *ban* 'pool' ja 十 *shi* 'kümme' ; demonstratiivid nagu 这 *zhe* 'see' ja 那 *na* 'too', aga ka kvantorid nagu 几 *ji* 'mitu' ja 每 *mei* 'iga' nõuavad klassifikaatori olemasolu, kui neid kasutatakse nimisõna ees. (Li & Thompson 1989:104) (vt näiteid 1-4)

(1) 一 只 狗

yi zhi gou

NUM CL koer

'üks koer'

(2) 这 艘 船

zhe sou chuan

DEM CL laev

'see laev'

(3) 几 块 蛋糕

ji kuai dangao

QF CL kook

'mõned tükk kooki'

(4) 每 个 人

mei ge ren

QF CL inimene

'iga inimene'

Klassifikaatorite klassifitseerimise põhimõtted on eri keeltes sarnased, tuginedes loomulikele liikidele ja tajutavatele või funktsionaalsetele silmapaistvustunnustele, nagu kuju, suurus ja funktsioon. Neid rakendatakse aga erineval viisil, näiteks grammatiseerimise või leksikaliseerimise teel. (Lyons 1977: 466)

Craigi (1986) sõnul moodustavad klassifikaatorites kasutatavad erinevat tüüpi semantilised andmed implikatiivse skaala. Klassifikaatorikeeltes märgitakse esmalt tunnused 'inimene' ja 'loom', seejärel kuju ja lõpuks kasutus või funktsioon (vt tabel 1) (Liu 2018: 7-8).

Tabel 1. Näited hiina keele klassifikaatoritest ja nimisõnadest

Semantiline domeen	Klassifikaator	Näited
--------------------	----------------	--------

loom	只 <i>zhi</i> (väikesed loomad)	猫 <i>mao</i> 'kass' 小鸟 <i>xiaoniao</i> 'lind' 鸡 <i>ji</i> 'kana'
Kuju	条 <i>tiao</i> (pikad ja peenikesed esemed)	裤子 <i>kuzi</i> 'püksid' 船 <i>chuan</i> 'paat' 小路 <i>xiaolu</i> 'tee'
	张 <i>zhang</i> (tasapinnalised objektid)	桌子 <i>zhuozi</i> 'laud' 照片 <i>zhaopian</i> 'pilt' 纸 <i>zhi</i> 'paper'
Funktsioon	件 <i>jian</i> (riided)	衬衫 <i>chenshan</i> 'särk' 毛衣 <i>maoyi</i> 'kampsun' 外套 <i>waitao</i> 'mantel'
	辆 <i>liang</i> (sõidukid)	出租车 <i>chuzuche</i> 'takso' 自行车 <i>zixingche</i> 'ratas'
	本 <i>ben</i> (köidetud esemed)	字典 <i>zidian</i> 'sõnaraamat' 课本 <i>keben</i> 'õpik' 书 <i>shu</i> 'raamat'
	台 <i>tai</i> (masin)	电脑 <i>diannao</i> 'arvuti' 电视 <i>dianshi</i> 'televisioon' 冰箱 <i>bingxiang</i> 'külmkapp'

1.3. Kvantor

Kvantori (ingl *quantifier*) mõiste pärineb loogikast, kus see viitab kvantitatiivse tähendusega operaatoritele, näiteks universaalsele ja eksistentsiaalsele kvantorile. Keeleteaduse mõistestikus on kvantorid määratlevad elemendid, mis seostuvad nimisõnadega ning väljendavad referendi hulka või kogust. Nende funktsioon on näidata, kui paljudele objektidele või kui suurele ainekogusele viidatakse. Kvantori abil saame teada, mitmele üksusele või kui paljudele üksustele viidatakse. Näiteks ingliskeelsed sõnad *many* väljendis *many men* ja *much* väljendis *much bread* toimivad kvantoritena, kuna need määravad vastavalt loendatavate üksuste hulga ja mitteloendatava aine koguse. (Lyons 1977: 454-455) Kvantor

any viib erinevate semantiliste tõlgendusteni erinevates süntaktilistes kontekstides (Lyons 1977: 457-458).

Kvantorid ei piirdu üksnes loendatavate objektide hulga väljendamisega, vaid võib hõlmata ka sündmusi, olukordi, ainehulki ning terviklikkuse ja distributiivsusega seotud tähendusi (Bach jt 2013: 4). Seetõttu on kvantor tihedalt seotud selliste semantiliste kategooriatega nagu mitmuslikkus, totaalsus, täielikkus ja distributiivsus.

Universaalsed kvantorid erinevad distributiivsuse poolest: osa neist on mittedistributiivsed, osa distributiivsed. Näiteks inglise keele *every* väljendab distributiivsust, kuna predikaati tõlgendatakse iga hulga liikme kohta eraldi, samas kui *all* võib esineda nii distributiivses kui ka mittedistributiivses tähenduses. (Bach jt 2013: 321) Ka eesti keeles *kogu* väljendab kollektiivset tähendust nagu *kõik*, samas kui *iga* esineb distributiivses rollis.

2. Kvantiteedi väljendamise vahendid hiina ja eesti keeles

Käesolevas peatükis tutvustatakse hiina ja eesti keele peamisi kvantiteedi väljendamise vahendeid. Erilist tähelepanu pööratakse sellele, kuidas mõlemas keeles väljendatakse hulka, kogust ja määratletust erinevate grammatiliste ja leksikaalsete vahendite kaudu, et luua alus kahe keele süntaktiliseks ja semantiliseks võrdluseks.

2.1. Kvantiteedi väljendamise vahendid hiina keeles

Hiina keeles nimetatakse klassifikaatoreid “量词” *liangci*. Klassifikaatoreid kui hiina-Tiibeti keelte (ingl *Sino-Tibetan languages*) perekonna ainuomaseid tunnusjooni mainiti esmakordselt 1898. aastal esimeses hiina keele grammatikas “马氏文通” *ma shi wen tong* (He 2000: 2).

Teadlaste pakutud erinevad teoreetilised süsteemid koos hiina klassifikaatorite keerukate grammatiliste ja semantiliste omadustega muudavad ühtse klassifikatsiooni loomise keeruliseks. Uurijad jagavad hiina klassifikaatorite tüüpe erinevalt: mõned jagavad need kahte kategooriasse (nt Chen Wangdao), mõned kolme (nt Li Jinxi; Liu Shiru) või isegi enamasse (nt Zhu dexi; Lü Shuxiang). Minu bakalaureusetöö keskendub peamiselt nimisõnade klassifikaatoritele, jättes teised tüübid välja. Nimisõnade klassifikaatoreid kasutatakse üksuste loendamiseks või hulga mõõtmiseks. Teadlased ei ole ka nimisõnaliste klassifikaatorite üksikasjaliku liigituse osas üksmeelele jõudnud. Käesolev osa lähtub He Jie (2000) seisukohast, et klassifikaatorid jagatakse seitsmesse kategooriasse: individuaalklassifikaatorid; kollektiivsusklassifikaatorid; osalisusklassifikaatorid; spetsiaalsed klassifikaatorid; konteineriklassifikaatorid; mõõtklassifikaatorid ja kehaklassifikaatorid. Järgnevalt (2.1.1) selgitatakse neid seitset klassifikaatoritüüpi üksikasjalikult ning tuuakse näiteid.

Hiina keeles ei piirdu kvantiteedi väljendamine ainult klassifikaatoristruktuuridega, vaid hõlmab ka kvantitatiivse semantilise funktsiooniga sõnu ja väljendeid, näiteks mitmesuguseid kvantoreid ja määramatuid väljendusi. Kvantoriks nimetatakse hiina keeles “数量词” *shu liang ci* ja kvantorid viitavad sõnadele, mille semantilised ja grammatilised funktsioonid on samaväärsed klassifikaatorifraasidega (Guo 2025: 1). Hiina keeles on neid sõnu väga rikkalikult, seetõttu tutvustatakse peatükis 2.1.2 ainult kõige levinumaid ja tüüpilisemaid väljendeid.

2.1.1. Klassifikaatorid hiina keeles

Individuaalklassifikaatoriteks nimetatakse üksusi, mis esindavad entiteetide loomupärast individuaalsust ja mida kasutatakse üksiku inimese või asja mõõtmiseks. Hiina keeles kuuluvad sellesse rühma näiteks klassifikaatorid 位 *wei*, 个 *ge*, 条 *tiao* ja 座 *zuo* (neil puudub vastav eestikeelne tõlge). (vt näiteid 5-6) Individuaalklassifikaatoreid ei saa seostuda loendamatute nimisõnade ega abstraktsete nimisõnadega (vt näidet 7). (He 2000: 30)

- (5) 两 个 人
liang *ge* *ren*
kaks CL inimene
'kaks inimest'

- (6) 两 座 雕像
liang *zuo* *diaoxiang*
kaks CL skulptuur
'kaks skulptuuri'

- (7) *两 个 水
liang *ge* *shui*
kaks CL vesi
'kaks vett'

Kollektiivsusklassifikaatoreid kasutatakse inimeste või asjade mõõtmiseks suuremates kogustes kui üks. Kollektiivsusklassifikaatorid saab omakorda jagada kahte kategooriasse: määratud kollektiivsusklassifikaator ja määramata kollektiivsusklassifikaator. Määratud klassifikaatorid näitavad piiratud kogust ja kindel arv. Need klassifikaatorid ise sisaldavad kvantiteeti ja see kvantiteet on fikseeritud. Sellesse rühma kuuluvad näiteks 副 *fu* 'paar' (kaks või kindlat arvu), 双 *shuang* 'paar' (kaks), 打 *da* 'tosin' (kaksteist) (vt näidet 8). Määramata klassifikaatorid näitavad täpsustamata, kuid ühest suuremat kogust. Näiteks 群 *qun* 'rühm', 帮 *bang* 'seltskond', 伙 *huo* 'meeskond', 组 *zu* 'grupp', 些 *xie* 'mõned' (vt näidet 9). (He 2000: 31-32)

- (8) 两 副 手套
liang *fu* *shoutao*
kaks CL kinnas
'kaks paari kindaid'

- (9) 两 组 学生

liang zu xuesheng

kaks CL õpilane

‘kaks gruppi õpilasi’

Osalisusklassifikaatorid tähistavad tervikus sisalduvat osa hulka. Näiteks 段 *duan* ‘lõik’, 层 *ceng* ‘kiht’, 块 *kuai* ‘tükk’, 片 *pian* ‘viil’ jne (vt näidet 10). (He 2000: 35)

(10) 两 块 蛋糕

liang kuai dangao

kaks CL kook

‘kaks tükki kooki’

Spetsiaalsed klassifikaatorid toimivad samamoodi nagu individuaalsed klassifikaatorid, välja arvatud see, et spetsiaalsed klassifikaatoreid kasutatakse fikseeritud kollokatsioonides ja nende kasutusala ei ole nii lai kui individuaalsetel klassifikaatoritel (vt näiteid 11-12). (He 2000: 36)

(11) 两 艘 船

liang sou chuan

kaks CL laev

‘kaks laeva’

(12) 两 部 电影

liang bu dianying

kaks CL film

‘kaks filmi’

Konteineriklassifikaatorid pärinevad nimisõnadest ja klassifikaatorina kasutamisel näitavad need mahutavust. Näiteks 杯 *bei* ‘pudel’, 壶 *hu* ‘tass’, 碗 *wan* ‘kauss’, 桶 *tong* ‘ämbler’, 袋 *dai* ‘kott’, 柜 *gui* ‘kapp’ (vt näidet 13). (He 2000: 38)

(13) 两 杯 果汁

liang bei guozhi

kaks CL mahl

‘kaks pudelit mahla’

Mõõtklassifikaatorid väljendavad standardseid mõõtühikuid ja väljendavad täpset mõõtu. Sellesse rühma kuuluvad näiteks 公里 *gongli* ‘kilomeeter’, 米 *mi* ‘meeter’, 吨 *dun* ‘tonn’ ja 瓦特 *wate* ‘vatt’ (vt näidet 14). (He 2000: 40)

(14) 两 米 布

liang mi bu
kaks CL riie
'kaks meetrit riiet'

Kehaklassifikaatorid pärinevad sagedamini inimorganitega seotud nimisõnadest ja nad mõõdavad välist ulatust (Li 2002). Sellesse rühma kuuluvad näiteks 脸 *lian* 'nägu', 手 *shou* 'käsi', 脚 *jiao* 'jalg', 脑袋 *naodai* 'pea' (vt näidet 15). (He 2000: 39)

(15) 一 手 泥巴
yi shou niba
üks CL riie
'mudaga kaetud käsi'

Kokkuvõttes moodustatakse hiina keele kvantiteediväljendid peamiselt eespool mainitud struktuuri "arvsõna/kvantor/määratleja + klassifikaator + nimisõna" abil. Klassifikaatorid pakuvad nimisõnadele erinevates kontekstides erinevaid mõõtühikuid, võimaldades seeläbi suuruste korraldamist erinevalt. Kvantiteedi tähendus ei tulene ainult klassifikaatorist endast, vaid see konstrueeritakse klassifikaatori valiku ja selle ja nimisõna kombinatsiooni kaudu. Näiteks 一只手套 *yi zhi shoutao* 'üks kinnas' tähistab ühte asja, samas kui 双手套 *yi shuang shoutao* 'paar kindaid' ühendab kaks asja üheks ühikuks (paariks). Seetõttu võrdlen ja vastandan järgnevas analüüsis hiina keele fraasi struktuuri vastava eesti keele väljendiga.

2.1.2. Kvantorid hiina keeles

Nagu on mainitud, jagatakse loogilises semantikas üldiselt kvantorid universaalseks kvantoriks ja eksistentsiaalseks kvantoriks. Hiina keeles nimetatakse universaalse kvantori semantilisele funktsioonile vastavaid väljendeid (nt 每 *mei* 'iga', 所有 *suoyou*, 一切 *yiqie*, 都 *dou* 'kõik' jne) üldiselt 全称量词 'universaalne kvantor'. Seda tüüpi väljendeid on olemasolevates uuringutes (nt Shen 1985; Xu 1998; Cao 2005) süstemaatiliselt käsitletud ja analüüsitud.

Hiina keeles on neid rikkalikult, sellepärast tutvustatakse selles peatükis ainult kõige levinumaid ja tüüpilisemaid väljendeid. Xu (1998) järgi vastavad universaalsele kvantorile sõnad nagu 所有 *suoyou*, 都 *dou*, 全 *quan*, 一切 *yiqie*, 总 *zong* (eesti keeles tähendavad 'kõik') on kollektiivse viite funktsiooniga (hiina keeles 统指 *tong zhi*). Need viitavad kokkuvõtvalt teatud hulga kõigile objektidele.

都 *dou* ja 全 *quan* ‘kõik’ on kollektiivse viitamise funktsiooniga ning on peamisi vahendeid hiina keele üldisustähenduse mõistmiseks (vt näidet 16) (Xu 1998: 23). 所有 *suoyou* ‘kõik’ on modifikaator, mida kasutatakse nimisõna või nimisõnafraasi puhul ja mis viitab kõigile referentidele (Xu 1998: 13). Nagu näitest 17 võib näha, kuuluvad „kõik“ määratletud ulatusse inimesed ehk õpilased, kes on kõik nägu pesnud.

- (16) 我们 全 到齐了/ 我们 都 到齐了 (Xu 1998: 23)

women quan daoqile/ women dou daoqile

meie kõik olema/ meie kõik olema

‘Me **kõik** oleme siin.’

- (17) 所有 读书的 学生 都洗了脸 (Xu 1998: 13)

Suoyou dushude xuesheng

Kõik õppiv õpilane

‘**Kõik** õppivad õpilased pesid oma nägu.’

Lisaks neile on olemas ka sõnad nagu 一切 *yiqie*, 全部 *quanbu*, 全体 *quant* (‘kõik’), mis tähistavad üldist tähendust, kuid esindavad erinevaid ulatusi. 全体 *quant* ‘kõik (inimesed)’ saab viidata ainult inimestele ja selle ulatus on kõige väiksem (vt näidet 18). 全部 *quanbu* ‘kõik’ viitab asjadele, objektidele ja inimestele teatud ulatuses, seega on selle ulatus suurem kui 全体 *quant* (vt näidet 19). 一切 *yiqie* võib viidata nii konkreetsetele isikutele ja objektidele kui ka mis tahes muudele entiteetidele. Mõnikord võib tema viidatud ulatus olla nii suur, et sellel pole määratletud piire (vt näidet 20). (Xu 1998: 27)

- (18) 干训班的 全体 同学 都得出席 (Xu 1998: 13)

quant tongxue

kõik kursuslane

‘**Kõik** koolituskursuse **kursuslased** peavad osalema.’

- (19) 全部的猪尿泡灯笼 都在慌乱中熄灭了 (Xu 1998: 13)

quanbude zhuniaodenglong

kõik latern

‘**Kõik laternad** kustusid paanika käigus.’

- (20) 一切 都是发展变化的 (Xu 1998: 28)

yiqie

kõik

‘**Kõik** areneb ja muutub.’

Kuid hiina keeles puudub universaalse kvantori sarnane eksistentsiaalse klassifikaatori süsteem. Shen (1985) tõi esimesena välja, et hiina kvantorid jagunevad universaalkvantoriteks ja osakvantoriteks (nt 几 *ji*, 些 *xie*, 好几 *haoji*, 有的 *youde*, 有些 *youxie* 'mõni').

Sõnad (nt 一些 *yixie*, 几 *ji*, 若干 *ruogan*, 无数 *wushu*, 多 *duo* 'palju') kannavad oma olemuselt määramatu koguse semantilist tähendust. Sõnaraamatus 现代汉语词典 (*Modern Chinese dictionary seventh edition*, edaspidi nimetatud kui 现汉 *Xianhan*) liigitatakse need kvantorid nimisõnadeks (nt 多数 *duoshu* 'enamik', 片刻 *pianke* 'hetk'), omadussõnadeks (nt 些许 *xiexu* 'mõni', 许多 *xuduo* 'palju'), asesõnadeks (nt 若干 *ruogan* 'mitu') ja spetsiaalselt tähistatud kvantoreiks (nt 俩 *lia* 'paar', 一些 *yixie* 'mõni', 一点儿 *yidianer* 'mõni'). Nende jaoks ei ole eraldi süsteemi loodud. Seega neid siin üksikasjalikumalt ei selgitata, vaid analüüsitakse hiljem võrdluses eesti kogusesõnadega.

2.2. Kvantiteedi väljendamise vahendid eesti keeles

Kvantorid toimivad vahendina, mille kaudu määratletakse nimisõnafraasiga tähistatud entiteedi kvantitatiivne ulatus. Kvantorid jagunevad süntaktiliste omaduste alusel kaheks: atributiivseteks kvantoriteks ja põhjana toimivateks kvantoriteks. Atributiivsete kvantorid esinevad nimisõnafraasis ja laiendavad nimisõna ning ühilduvad sellega käändes ja arvus (nt *üks inimene*, *mõnest inimesest*). Nad esinevad täiendina ja enamasti määratlejana. Põhjана toimivad kvantorid esinevad kvantorifraasis ja ise määravad kvantorifraasis nimisõna käände ning moodustavad fraasi tuuma (nt *kaks inimest*, *hulk inimesi*). (Metslang 2017: 463)

2.2.1. Kvantorifraasid eesti keeles

Kvantorifraasid väljendavad hulka, mõõtu ja määra ning koosnevad kahest osast: erinevatest põhjadest ja laiendist, milleks on nimisõna. Põhisõna järgi jagatakse järgnevalt kolmeks tüübiks: arvsõnaline, nimisõnaline ja määrsõnaline kvantorifraas (Metslang 2017: 463).

Arvsõnaline kvantorifraasi põhi on ainsuslik põhiarvsõna või umbkaudset ja määratlemata hulka väljendav sõna, nagu *kaks*, *mitu*, *tosin*, *paar*, *mitusada*. Kõigi käsitletud tüüpide puhul esineb laiend nominatiivse põhja korral tavaliselt partitiivis, näiteks *kaks inimest*, *mitu raamatut*, *tosin muna*, *paar päeva* ja *mitusada inimest*. Arvsõnalisel kvantorifraasil võib olla laiend olla ka elatiivis. See struktuur näitab, et kvantiteet või proportsioon on tervikust eraldatud osa. Näiteks *20% külalitest* või *kaks kolmandikku elanikkonnast*. (Metslang 2017: 466, 469)

Nimisõnaline kvantorifraas jagatakse laias laastus kolme tüüpi vastavalt sellele, kas põhjaks on: 1) mõõtu väljendavad kvantornimisõnad, nt *liiter, meeter, tonn, tund* ja *tükk*; anumaid või kogumeid tähistavad kvantorinimisõnad, nt *klaas, korv, ämber* ja *hunnik*; liigitavad nimisõnad, nt *sort* ja *liik*; 2) komplekti väljendav nimisõna, nt *komplekt, hulk, rühm, paar, kimp, virn* ja 3) terviku osa märkiv mõõdunimisõna või *ndik-lõpuline* murdarvsõna, nt *osa, enamik, lõik, neljandik*. (Metslang 2017: 470)

Substantiiv võib esineda elatiivis, eriti kui väljendatakse osa tervikust, nt *tükk leivast, osa päevast* ja *liiter marjadest*. Lisaks võivad nimisõnalised kvantorid väljenduda ka liitsõnadena, mille abil lihtsustatakse fraasi struktuuri. Näiteks *puuvirnad, veeklaasid* ja *õunakastid* vastavad vastavalt konstruktsioonidele *virnad puid, klaasid vett/veega* ja *kastid õunu/õuntega*. (Metslang 2017: 473)

Määrsõnalise kvantorifraasi põhjaks on kvantiteeditähendusega määrsõna, näiteks *palju, vähe, veidi* jne. Nagu nimisõnalisi kvantorifraase ja arvsõnalisi kvantorifraase saab ka siin kasutada laiendit elatiivi käändes, näiteks *muist inimestest*. Adverbiaalsed kvantorid (*palju* ja *vähe*) jäävad muutumatuks sõltumata nimisõna laiendi käändest, näiteks *palju inimesi*. Mõnda kvantoradverbi saab kasutada nende komparatiivi või superlatiivi vormis, näiteks *kõige vähem vett, rohkem küsimusi* jne. (Metslang 2017: 474-476)

2.2.2. Kogusesõnad eesti keeles

Koguse väljendamisel eristatakse nelja põhilist tähendust: 1) referentide arv või kõneleja subjektiivne hinnang kogusele (nt *mõni, mitu, palju*); 2) predikaadi kehtivus kogu hulga või selle osa suhtes (nt *kogu, iga, kõik*); 3) väljenduse täpsus või ebamäärasus (nt *üks, mingi, oma*); 4) emotsiooni või tooni intensiivistamine (nt *nii, väga*). (Pajusalu jt 2004: 84) Käesolevas töös valitakse arutamiseks kuus kogusesõna (*kõik, iga, mõni, mitu, palju, kogu*) ja analüüsitakse hiljemalt nende vasteid hiina keeles tulemuste osa 4.2.

Kõik, kogu ja *mõni* esinevad tavaliselt nimisõnafraasi määratlejana ehk täiendavad nimisõnafraase. Kvantor *kogu* on alati käändumatu (nt *kogu elule, kogu rõõmust*). (Pajusalu 2017: 383) *Mitu* ja *palju* toimib üldiselt kvantorifraasi põhjana. Pronumeraal *mitu* on arvsõnalises kvantorifraasis põhi (nt *mitu koera*) ja kvantoradverb *palju* on määrsõnalises kvantorifraasis põhi (nt *palju inimesi*). (Metslang 2017: 466, 474) Määrsõnaline kvantor *palju* esineb muutumatul kujul ning väljendab kvantiteeti sõltumata nimisõna käändevormist. Sellele vastab aga atributiivne kvantor *paljud*, mis käitub omadussõna sarnaselt ning ühildub nimisõnaga käändes ja arvus (nt *paljud inimesed*). (Metslang 2017: 476)

Mõni ja *mitu* viitavad väikesele hulgale sarnastele kogustele. Võrreldes oodatud arvuga esitab *mõni* oodatust väiksemat, kuid *mitu* esitab oodatust suuremat arvu (Pajusalu jt 2004: 84). Sõna *palju* kui kvantiteedi hindamise tööriista eelistatakse üldiselt siis, kui elemente on rohkem kui neli, aga *palju* on kontekstist sõltuv kvantor, mille arvutõlgendus sõltub antud olukorras oodatavast või normatiivsest suurusest (Pajusalu jt 2004: 87).

Kõik abil väljendatakse üldistatud ja määratlemata hulka. See tähendab, et *kõik* ei rõhuta samasugust käitumist, vaid pigem seda, et mingi nähtus on levinud ja universaalne (Pajusalu jt 2004: 72).

Kogu ja *iga* on mõlemad universaalkvantorid, aga neil on erinevad fookused. *Iga* rakendub hulga liikmetele eraldi, samas kui *kogu* viitab hulgale tervikuna. Ühesõnaga, *kogu* täidab kollektiivset funktsiooni nagu *kõik*, kuid *iga* on distributiivses rollis. Lisaks kasutatakse mõlemat sageli ajaväljendite puhul, nagu *iga päev* ja *kogu aeg*. Seda tüüpi väljend rõhutab, et tegevust korratakse pidevalt. (Pajusalu jt 2004: 89-90)

Kogu ja *kõik* on mõlemad kollektiivse tähendusega, kuid erinevus seisneb selles, kuidas nad struktureerivad referenti. Sõna *kõik* viitab hulga kõigile eraldiseisvatele liikmetele, rõhutades, et tegemist on mitmest üksusest koosneva kogumiga. Seevastu *kogu* käsitleb referenti ühe tervikliku ja jagamatu üksusena. (Paldre 1997: 183)

3. Uurimismaterjal ja meetod

Käesolevas töös valiti eesti ja hiina keele kvantiteedi väljendite kahesuunalise võrdleva analüüsi läbiviimiseks korpusanalüüs tõlgitud tekstide põhjal: hiinakeelne originaaltekst ja selle eestikeelne tõlge ning eestikeelne originaaltekst ja selle hiinakeelne tõlge.

Uurimuses kasutatakse peamise meetodina korpuspõhist lähenemist, sest korpused sisaldavad suures koguses keeleandmeid, vähendades seeläbi võimalikku subjektiivset eelarvamust (McEnery, Xiao, Tono 2006; Xiao 2009). Korpuspõhise lähenemisviisi oluline eelis on see, et see pakub usaldusväärset alust kvantitatiivseks analüüsiks. Uurides reaalselt keelekasutust kontekstis, saavad korpusandmed keelenähtusi täpsemalt ja realistlikumalt kirjeldada (McEnery, Xiao 2005).

Hiina ja eesti keele vahelisi tõlketööde hulk on suhteliselt piiratud ning olemasolevad tõlked on sageli fragmentaarsed või transliteratsioonid teistest keeltest. Eriti kehtib see eesti keelest hiina keelde tõlgitud teoste kohta, mida on vähe. Seevastu hiina keelest eesti keelde tõlkeid on rohkem, kuid tõlkijad on keskendunud peamiselt filosoofilistele ja religioossetele teostele, nagu „道德经“ (ee „Daodejing“, tõlkinud Jaan Kaplinski ja on esmakordselt trükitud avaldanud 2001. aastal.) ja „论语“ (ee „Konfutsiuse Vesteid ja vestlusi“, tõlkinud Linnart Mäll, 2009). Kuna need tekstid on vanas hiina kirjakeeles, ei ole need täielikult võrreldavad tänapäeva hiina keele kasutusega ning seetõttu ei sobi need korpusena kasutamiseks. Kaasaegse hiina keele ja eesti keele võrdlevaks analüüsiks sobivaid paralleeltekste on seega suhteliselt vähe.

Käesolevas töös valitud analüüsimaterjaliks on eesti muinasjutud ja nende tõlked hiina keelde ning Lao She kirjutatud näidend „茶馆“ (1994) (ee „Teemaja“) ja selle tõlge eesti keelde. Bakalaureusetöös kasutatakse Lao She näidendi „茶馆“ (ee „Teemaja“) 1994. aastal ilmunud versiooni, mille võttis oma tõlke aluseks ka eesti tõlkija. Seega aitab selle versiooni valimine uurimisobjektiks tagada selgema vastavuse originaal- ja tõlgitud teksti vahel, parandades seeläbi võrdleva analüüsi usaldusväärsust ja järjepidevust. „Teemaja“ tõlkis eesti keelde Märt Läänemets 1999. aastal.

Hiina keeles pealkirja „爱沙尼亚童话“ (ee „Eesti muinasjutud“) all ilmunud teos on August Jakobsoni „Eesti muinasjuttude“ (2007) ja Friedrich Reinhold Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsete juttude“ (1951) kombinatsioon. Tõlkija Gao Jingyi ühendas nende tõlked üheks raamatuks, mis ilmus 2010. aastal. Seetõttu analüüsitakse kahte teost bakalaureusetöös ühe tervikuna.

Selline valik on põhjendatud mitmel põhjusel. Esiteks pakuvad mõlemad allikad rikkalikku keeleainest, kus kvantiteediväljendid esinevad loomulikes kontekstides. „Eesti muinasjutud“ demonstreerib jutustava keele kasutamist, samas kui „Teemaja“ on dialoogi põhinev hiina näidend, mis võimaldab jälgida tänapäeva hiina keele kasutamist suhtlussituatsioonides. Lisaks on „Teemaja“ ka üks varasemaid otse hiina keelest eesti keelde tõlgitud kirjandusteoseid (Tšernjuk 2014). Kuna hiina ja eesti keele vahel on paralleelteksti vähe, võimaldab selline valik koguda mitmekesisest materjali ning loob parema aluse võrdlevaks analüüsiks.

Uurimismaterjal pärineb peamiselt eelmainitud tekstidest. Piisava korpusemahu tagamiseks analüüsitakse tõlkevasteid nii hiina-eesti kui eesti-hiina tõlkesuuna tekstides koos, neid kahte suunda eraldi vaatlemata. Analüüsi käigus koguti nendest allikatest kvantiteedi väljendamist sisaldavad laused ning koondati need Exceli tabelisse. Seejärel süstematiseeriti kogutud näited vastavalt nende struktuurile ja tähendusele.

Selleks, et bakalaureusetöö keskenduks kvantiteedi väljendamise erinevustele, ei käsitleta mõningaid struktuure, milles klassifikaatorid eksisteerivad küll vormiliselt, kuid mille funktsioon on nõrgenenud või muutunud – need ei näita enam tegelikku kvantiteeti, vaid omavad mõningaid grammatilisi või fikseeritud ekspressiivseid omadusi. Näiteks sellistes väljendites nagu 打个主意 *da ge zhuyi* ‘idee tekitamine’ ja 当个笑话 *dang ge xiaohua* ‘naljana võtmine’ ei näita 个 *ge* konkreetset kvantiteeti, vaid eksisteerib ainult struktuurikomponendina. Mõned klassifikaatorid võivad tegelikus kasutuses semantiliselt laieneda, moodustades metafoorse tähendusega väljendeid. Näiteks idioomis 挣碗饭 *zheng wan fan* ‘leiba teenima’ ei viita 碗 *wan* ‘kauss’ enam konkreetsele ühikule, vaid pigem elatusallikale. Need kasutused kalduvad kõrvale oma puhtast kvantiteedi väljendamise funktsioonist, mistõttu ei kuulu need töö teemasse ja seetõttu ei ole need korpuse valikusse kaasatud. Lisaks piiritleti klassifikaatorite tüüpide valikut, keskendudes ainult nimisõnaklassifikaatoritele.

Edasises analüüsis liigitati näited erinevatesse kategooriatesse, lähtudes nii süntaktilistest kui ka semantilistest tunnustest. Süntaktilisel tasandil keskenduti eelkõige hiina keele klassifikaatoristruktuuridele ning nende vastetele eesti keeles. Semantilisel tasandil analüüsiti eesti keele kvantorite (nt *mitu, mõni, palju, iga, kõik, kogu*) vastavusi hiina keele väljenditega.

Tulemuste analüüsimisel pöörati tähelepanu nii otsestele vastetele kui ka juhtudele, kus kvantiteet väljendub erinevate keeleliste vahendite kaudu või jääb osaliselt väljendamata. Selline lähenemine võimaldab tuvastada nii keeltevahelisi erinevusi kui ka sarnasusi ning annab terviklikuma ülevaate kvantiteedi väljendamisest mõlemas keeles.

4. Tulemuste analüüs

4.1. Klassifikaatorifraasid hiina keeles ja nende vasted eesti keeles

Käesolevas osas käsitletakse süntaktilisest vaatenurgast, kuidas hiina keeles kvantiteeti väljendav struktuur “arvsõna/määratleja/kvantor + klassifikaator + nimisõna” realiseerub eesti keeles. Keskendutakse kahe keele süntaktiliste struktuuride kasutamise erinevustele ja vastavatele strateegiatele. Täpsemalt analüüsib see töö järgnevalt hiina klassifikaatorite seitsme kategooria vastavaid vorme eesti keeles.

Osalisusklassifikaatori puhul kasutatakse tavaliselt 段 *duan* ‘lõik’, 层 *ceng* ‘kiht’, 块 *kuai* ‘tükk’, 片 *pian* ‘viil’ jne, et tähistada tervikus sisalduva osa hulka.

Tabel 2. Hiina osalisusklassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (11 lauset)

Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
nimisõna	5
arvsõnaline kvantorifraas	3
nimisõnaline kvantorifraas	2
(nimisõnaline+arvsõnaline kvantorifraas) kombinatsioon	1

Hiina osalisusklassifikaatorifraasidele vastavad eestikeelses tekstis peamiselt kvantiteeti väljendavad leksikaalsed lahendused, nagu liit- ja lihtsõnad, kuid väljendatakse ka kvantorifraaside konstruktsioonide kaudu (vt tabel 2).

Korpus näitab, et osalisust saab lihtsõnade abil otse väljendada (vt näiteid 21-22). See tähendab, et nende ühiku- või ulatuse tähendus on kantud nimisõnast endast. Mõnikord osalisuse tähendus sisaldub mõne sõna tähenduses. Näiteks näites 21 on sõnal *tükk* Sõnaveebi sõnastikus järgmine tähendus: eraldatud või eraldi osa tervikust. Lisaks mõnes väljendis ei kanna eesti nimisõnad oma olemuselt osalisuse tähendust, nagu näites 22 *oks*. Seda saavutatakse sageli teise lausekomponendi kaudu, näiteks tegusõna *lõikama* annab osalise tulemuse.

(21) ... lõikas taevavõlvist paraja ümmarguse **tüki** välja. [EM]

从天穹上剪下了一块 刚好补丁大小的 圆圈

yi kuai

yuanquan

üks CL ring

- (22) Nüüd lõika pihlaka küljest hästi kõver ja äbarik **oks**. [EM]

现在剪一 截 弯曲而薄弱的 花楸枝

yi jie huajiuzhi

üks CL oks

Lisaks vastavatele liitsõnadele võivad need vastata ka liitsõnadele, kus kvantorid ei esine enam iseseisvate komponentidena, vaid on integreeritud liitnimisõnadesse. Arvsõnaga kombineerituna võivad need moodustada ka arvsõnalise kvantorifraasi. (vt näidet 24)

- (23) ... ega olnud seal ainustki **pilvekübet**, ei ühtki **uduriba**. [EM]

没有一 片 云, 也没有一 层 雾

yi pian yun yi ceng wu

üks CL pilv üks CL udu

- (24) Naine ei leidnud hiljem lakast muud kui **kolm verepiiska**. [EM]

他的妻子之后在阁楼中只找到了三 滴 血

san di xue

kolm CL veri

Korpuse põhjal on tõlkevasteks nimisõnalise kvantorifraasi moodustamine osa semantilist tähendust väljendavate nimisõnade abil, näiteks *tükk, tilk* jne (vt näidet 25). Kui selline struktuur kombineerida arvsõnadega, moodustatakse struktuuride kombinatsioon. Nagu näites 26 *kolm tilka verd* saab analüüsida hierarhilise struktuurina [kolm [tilka verd]]. Sisemine *tilka verd* moodustab nimisõnalise kvantorifraasi ja selle põhjal kvantifitseerib arv *kolm* kogu ühikustruktuuri, moodustades seega arvsõnalise kvantorifraasi.

- (25) Sõnajalaõis oli aga ta põuest kadunud. Selle asemel leidis ta sealt suure **tüki** krobelist **kuusekoort**. [EM]

...他只从那里找出一 块 粗糙的 杉树皮

yi kuai cucaode shanshupi

üks CL krobeline kuusekoor

- (26) Sa pead mulle nimetissõrmest **kolm tilka verd** kauba kinnituseks andma, et sa hiljem taganeda ei võiks. [EM]

你必须给我三 滴 食指的 血作为交易的保证，保证你不会反悔。

san di shizhide xue

kolm CL nimetissõrm veri

Konteineriklassifikaatorid on kujunenud nimisõnadest ja kasutatakse hiina keeles tavaliselt “杯” *bei* ‘pudel’, “壶” *hu* ‘tass’, “桶” *tong* ‘ämbler’, “袋” *dai* ‘kott’, “柜” *gui* ‘kapp’ jne.

Tabel 3. Hiina konteineriklassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (kokku 34 lauset)

Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
nimisõnaline kvantorifraas (konteinerit tähistav sõna põhjana)	16
nimisõnaline kvantorifraas (-täis liitsõna põhjana)	10
nimisõna või nimisõnafraas	5
(nimisõnaline+arvsõnaline kvantorifraas) kombinatsioon	2
arvsõnaline kvantorifraas	1

Hiina nimisõnadega konteineriklassifikaatorile vastavad eestikeelses tekstis peamiselt nimisõnalised kvantorifraasid, ning need võivad kombineeruda arvsõnaliste elementidega, moodustades ka nimisõnalise ja arvsõnalise kvantorifraasi kombinatsioone. Samuti esineb juhtumeid, kus kasutatakse nimisõna iseseisvalt või nimisõnafraas (vt tabel 3).

Eesti keeles väljendatakse neid konstruktsioone peamiselt nimisõnaliste kvantorifraaside abil, kus fraasi põhjana toimib sageli anumav väljendav nimisõna või -täis liitega liitsõna (vt näiteid 27-29). Selline struktuur võib kombineeruda arvsõnadega, moodustades vastavaid kombineeritud konstruktsioone (vt näidet 30). Mõnel juhul võib fraasi laiend jääda väljendamata, kui vastav referent on eelnevas kontekstis juba selgelt esitatud (vt näidet 31).

(27) Annan sulle **tassi teed**, sina aga lõpeta oma loba. [TM]

我送给你一 碗 茶喝，你就甭卖那套生意口了

yi wan cha

üks CL tee

(28) Selle juurde tõttaski peremees nõu küsima. Viis targale **kotitäie raha** ning muud meelehead ja küsis nõu. [EM]

富农带着一 大 袋 银两及其他贺礼前往拜访求教

yi dai yinliang

üks CL raha

(29) Mees tõi iga päev jõelt **kübaratäie kalu**, mis mõlemale maitsesid. [EM]

农夫每天打回满满一 帽子 鱼供两天享用

yi maozi yu

üks CL kala

(30) Kelner Li viib neile **kaks kausitait nuudleid** järele. [TM]

李三随后端出两 碗 面去

liang wan mian

kaks CL nuudel

(31) Li, too isandale uus **tass** [teed]! [TM]

李三, 再给这儿沏一 碗 [茶]来

yi wan [cha]

üks CL [tee]

Eesti keeles ei ole selliste üksuste eksplitsiitne markeerimine kohustuslik ning kvantiteedi tähendus jääb sageli implitsiitseks või väljendub konteksti kaudu. Seega võivad need vastata ka nimisõnadele või nimisõnafraasidele. (vt näiteid 32-33). Näites 32 *see vesi* viitab kontekstis eelnevalt mainitud pesemisel tekkinud veele. Sama kehtib ka lause 33 kohta, mõõtühik *kauss* on välja jäetud.

(32) .. pese mu taldrik sooja veega puhtaks, **see vesi** anna koerale. [EM]

用热水把我的碗洗了, 洗下的 这 一 碗 水倒给狗喝

zhe yi wan shui

DEM üks CL vesi

(33) Kelner Li toob neile **teed**. [TM]

李三拿过一 碗 茶来

yi wan cha

üks CL tee

Mõõtklassifikaatorite puhul kasutavad nii hiina kui ka eesti keel kaalu või pikkuse väljendamiseks ühiseid ühikuid, näiteks 公里 *gong li* 'kilomeeter', 公斤 *gong jin* 'kilogramm', 米 *mi* 'meeter' jne.

Tabel 4. Hiina mõõtklassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (kokku 9 lauset)

Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
(nimisõnaline+arvsõnaline kvantorifraas) kombinatsioon	7

nimisõnafraas	2
---------------	---

Hiina mõõtklassifikaatorifraasidele vastavad eestikeelses tekstis peamiselt nimisõnalise ja arvsõnalise kvantorifraasi kombinatsioonid. Lisaks esineb ka nimisõnafraasi otsest kasutust. (vt tabel 4)

Mõõtklassifikaatorite puhul esineb eesti ja hiina keeles süntaktiliselt sarnane kvantiteedi väljendamine viis. Mõlemas keeles kasutatakse standardiseeritud mõõtühikuid pikkuse, kaalu, mahu või muu mõõdetava omaduse väljendamiseks. Need põhinevad ühiskondlikult kokkulepitud mõõtesüsteemidel. Eesti keeles saavutatakse peamiselt arvsõnalise ja nimisõnalise kvantorifraasi kombinatsiooni abil (vt näidet 34-35). Nendes struktuurides moodustavad mõõtühiku nimisõnad (nt *nael*, *unts*) nimisõnalise kvantorifraasi tuuma ja kombineeruvad nimisõnaga, samas kui välimised numbrid moodustavad arvsõnalisi kvantorifraase.

(34) Oled **kümne untsi hõbedaga** rahul või ei? [TM]

十 两 银子行不行

shi liang yinzi

kümme CL hõbe

(35) Sul tuleb anda **kaheksakümmend naela kuivikuid**. [TM]

你出八十 斤 大饼

bashi jin dabing

kaheksakümmend CL kuivik

Ebakindlate suuruste puhul kasutatakse hiina keeles struktuuri “几 *ji* + klassifikaator + nimisõna”, mis vastab eesti nimisõnafraasile, milles on täiendiks kvantorpronoomen. (vt näiteid 36)

(36) Ja kui ma ei saa ruttu **mõned hõbetaalrid**, peksab mõisnik hinge seest.[TM]

我不弄到手几 两 银子, 就得叫东家活活地打死

ji liang yinzi

mõni CL hõbetaaler

Individaalklassifikaatoreid ja spetsiaalseid klassifikaatoreid kasutatakse hiina keeles üksiku inimese või asja mõõtmiseks, kuid spetsiaalsete klassifikaatorite kasutamine on piiratum ja nad on üldiselt kinnistunud kindlate nimisõnade juurde. Neid kahte tüüpi klassifikaatoreid on palju, siinses töös on käsitletud ainult analüüsimaterjalis esinenud

klassifikaatoreid. Kuna neil kahel tüübil on eesti keelega suhteliselt sarnased vastavused, ühendatakse järgnevalt nende analüüsid.

Tabel 5. Hiina individuaalklassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (kokku 94 lauset)

Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
arvsõnaline kvantorifraas	46
nimisõna või nimisõnafraas	39
määrsõna	8
nimisõnaline kvantorifraas	1

Hiina individuaalklassifikaatorifraasidele vastavad eestikeelses tekstis peamiselt arvsõnalised kvantorifraasid, nimisõnafraasid ja nimisõnad (vt tabel 5). Lisaks väljendatakse kvantiteeti ka määrsõnade abil.

Tabel 6. Hiina spetsiaalsed klassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (kokku 57 lauset)

Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
nimisõna või nimisõnafraas	38
arvsõnaline kvantorifraas	14
muud	5

Hiina spetsiaalsetele klassifikaatorifraasidele vastavad eesti keeles peamiselt nimisõnad ja nimisõnafraasid (vt tabel 6). Lisaks kasutatakse sageli ka arvsõnalisi kvantorifraase kvantiteedi väljendamiseks. .

Struktuurilisel tasandil esinevad need kaks tüüpi hiina keeles kujul “arvsõna/määratleja/kvantor + klassifikaator + nimisõna”. Vastavalt need struktuurid realiseeruvad eesti keeles peamiselt kolmel viisil: 1) üksik nimisõnavorm (ainsuses või mitmuse) (vt näiteid 37-38); 2) arvsõnaline kvantorifraas (vt näiteid 39-40) ja 3) nimisõnafaas, milles on täiendiks kvantorpronoomen (vt näidet 41).

(37) Pange mu **kübar** pähe. [EM]

请戴上这 顶 帽子 (SpecCL)

zhe ding maozi

DEM CL kübar

(38) Isa, näe, need siin on minu **õpetajad!** [TM]

爸, 这是我的两 位 老师 (IndCL)

liang wei laoshi

kaks CL õpetaja

(39) Kord juhtus üks mees läbi metsa minnes väikesele lagendikule, kus **kolm härjapõlvlast** isekeskis kurjasti riidlesid. [EM]

一个男子走过一片树林, 碰上了三 个 小妖正在激烈地争执 (IndCL)

san ge xiaoyao

kolm CL härjapõlvlane

(40) Mina pidin siin **paari sõbraga** kokku saama. [TM]

我在这儿等两 个 朋友 (IndCL)

liang ge pengyou

umbes kaks CL sõber

(41) Viskab õhku **mõned paberrahad**. [TM]

撒起几 张 纸钱 (SpecCL)

ji zhang zhiqian

mõni CL paberraha

Mõnel juhul ei vasta hiina keele individuaalne klassifikaatorifraas eesti keeles otseselt nimisõnale ega fraasile, vaid realiseerub hoopis adverbiaalse vormina (vt näiteid 42-43). Nagu näites 42 三个人 *san ge ren* 'kolm inimest' vastab eesti keeles kujule *kolmekesi*, mis ei väljenda ainult osalejate arvu, vaid rõhutab nende koos tegutsemist.

(42) Ei, ärge sööge kõik **kolmekesi**. [EM]

不, 不要三 个 人一起吃

san ge ren

kolm CL inimene

(43) Meil on nüüd nii teemaja kui ka kostilised. Kõigega peame mina ja peremees **kahekesi** hakkama saama. [TM]

前面茶馆, 后面公寓, 全仗着掌柜的跟我两 个 人

liang ge ren

kaks CL inimene

Kollektiivklassifikaatoreid kasutatakse ühest suuremate arvuliste koguste mõõtmiseks. Kollektiivklassifikaatorid saab jagada kahte kategooriasse: määratud klassifikaatorid (nt 双

shuang ‘paar’, 打 *da* ‘tosin’ jne) ja määramata klassifikaatorid (nt 群 *qun* ‘grupp’, 些 *xie* ‘mõni’ jne).

Tabel 7. Hiina kollektiivsusklassifikaatorifraasi vasted eesti keeles (kokku 27 lauset)

Fraasi tüüp	Fraas eesti keeles	Esinemiskordade arv
määratud	nimisõna	1
	nimisõnaline kvantorifraas	1
	(nimisõnaline+arvsõnaline kvantorifraas) kombinatsioon	1
	muud	1
määramata	nimisõna või nimisõnafraas	12
	nimisõnaline kvantorifraas	4
	määrsõnaline kvantorifraas	1
	arvsõnaline kvantorifraas	1
	muud	5

Hiina määratud kollektiivsusklassifikaatorifraasidele ei vasta eestikeelses tekstis üht kindlat domineerivat vastetüüpi. Kvantiteeti väljendatakse nii nimisõnade, nimisõnaliste kvantorifraaside kui ka nimisõnaliste ja arvsõnaliste kvantorifraaside kombinatsioonide kaudu. Määramata kollektiivsusklassifikaatorifraasidele vastavad eestikeelses tekstis peamiselt nimisõnad ja nimisõnafraasid. Lisaks kasutatakse kvantiteedi väljendamiseks ka nimisõnalisi kvantorifraase ning määrsõnalisi ja arvsõnalisi kvantorifraase (vt tabel 7)

Määratud kollektiivsusklassifikaatorifraaside kohta esinevad eesti keele vastavad väljendid peamiselt kolmes vormis: 1) mitmuse nimisõnavormis; 2) nimisõnalises kvantorifraasis ja 3) arvsõnalise ja nimisõnalise kvantorifraasi kombinatsioonides.

Mõningaid hiina keele kollektiivseid klassifikaatoreid saab eesti keeles väljendada nimisõnade mitmusevormi kaudu, kui mitmus tähistab komplekti (Metslang jt 2023: 611) (vt näidet 44). Teiseks saab seda väljendada ka nimisõnaliste kvantorifraaside kaudu (vt näidet

45). Lisaks kasutab eesti keel ka sageli kombinatsioonistruktuuri, mis ühendab arvsõnalisi ja nimisõnalisi kvantorifraase. Nagu näites 46 moodustab sisemine osa *paar sukki* nimisõnalise kvantorifraasi ja arvsõna *kaks* moodustab arvsõnalise kvantorifraasi põhja, *paari sukki* aga selle laiend.

- (44) Paneb ta siis veel **viisud** jalga. [EM]

然后再穿上这 双 拖鞋

zhe shuang tuoxie

DEM CL viisk

- (45) ... kostis jutustaja härjapõlvlane ja näitas mehele ühe vana kaapkübara, **paari viiskusid** ja tugeva kepivembla. [EM]

小妖指着一顶帽子, 一 双 拖鞋和一根拐棍说

yi shuang tuoxie

üks CL viisk

- (46) Tõmbab kastist **kaks paari sukki**. [TM]

挑了两 双 袜子

liang shuang wazi

kaks CL sukk

Määramata kollektiivsusklassifikaatorifraasidele vastavad eesti keeles sageli piiritlemata hulka tähistavad nimisõnade mitmusevormid, väljendades kontekstis ebamäärast hulka (vt näiteid 47-48).

- (47) Ja ega võtnud kuigi palju aega, kui ta jõudiski väikeste **meistrite eluaseme** juurde. [EM]

没过多久她们就找到那 些 精灵工匠的住所

na xie jinglinggongjiang

DEM CL meistri eluase

- (48) Mis sa arvad, kui valmistaksime nägusad **eesriided** ja laseksime need ette? [EM]

我们可以做一些漂亮的窗帘挂出去, 陛下意见如何?

yi xie chuanglian

üks CL eesriie

Lisaks võivad määramata kollektiivsed klassifikaatorifraasid eesti keeles vastata ka arvsõnalisele kvantorifraasile, mille põhjaks on pronomeraal (vt näidet 49) ja nimisõna fraasid, milles on täiendiks kvantorpronoomen (vt näidet 50). Nimisõnalises kvantorifraasis on põhitähenduselt mõõtu väljendav või komplekti märkiv nimisõna tuumaks, moodustades

ühendi koos nimisõnaga (vt näidet 51). Määrsõnalises kvantorifraasis on põhjaks kvantoradverbid nagu *väheke*, mis väljendab ebamäärast väikest hulka (vt näidet 52). Ka siin esineb tõlkes tähendusnihe: hiina keeles kannab väljend kollektiivsuse tähendust, kuid eestikeelses vastes realiseerub see pigem ainetähendusena. Seetõttu on tegemist ainet väljendava nimisõnafraasi või määrsõnafraasiga, mitte hulgaväljendava fraasiga. (vt näiteid 53-55).

- (49) ... et osta nende eest majja üht kui teist kõige hädavajalikumat: ..., emale **mitu** imeilusat triibulist **seelikut**. [EM]

买了一些特别需要的东西回家：..., 为他娘买**些**漂亮的**裙子**

xie qunzi

CL seelik

- (50) Ukse taha tulevad **mõned sõjapõgenikud** süüa kerjama. [TM]

一 群 男女难民在门外央告

yi qun nannünanmin

üks CL sõjapõgenik

- (51) Saabub isand Chang, kel on kaasas **kimp soolatud naereid** ja kaks kana. [TM]

常四爷提着一 串 腌萝卜, 两只鸡, 走进来

yi chuan yanluobo

üks CL soolatud naeris

- (52) Mul on siin veel **väheke pähkleid** järel. [TM]

我这儿有点 花生米

dian huashengmi

CL pähkel

- (53) ... võttis **palukese leiba** oma kaelkotist, pistis lapsele suhu ja ütles. [EM]

从包裹中拿出一 些 干粮递到孤儿口边并说

yi xie ganliang

üks CL leib

- (54) Kohe kadus hang nagu nõiaväel – ainult **ivake** sinist **suitsu** jäi sauna ette lehvima. [EM]

双脚尖叉立刻魔幻般地消失, 仅在房前留下一 团 蓝 烟

yi tuan yan

üks CL suits

(55) Tuli välja, et kirstus polnud raasugi leiba, oli selle põhja peal vaid **veidi** kuiva **mulda**. [EM]

箱子里根本没有干粮了, 只是箱底有些 干 土而已

xie tu

CL muld

Kehaklassifikaatoreid materjalis ei esinenud, seetõttu neid käesolevas töös ei käsitleta.

Tabel 13. Hiina klassifikaatorifraasi vasted eesti keeles

Fraasitüüp eesti keeles	IndCL	SpecCL	ContCL	MeasCL	PartCL	Def CollCL	Indef CollCL
N/NP	39	38	5	1	5	1	13
Adv	8	-	-	-	-	-	-
NQP	1	-	26	-	2	1	6
NumQP	46	14	1	-	3	-	1
AdvQP	-	-	-	-	-	-	2
NumQP+	-	-	2	7	1	1	-
NQP							
Muu	-	5	-	1	-	1	2
Kokku	94	57	34	9	11	4	24

Kokkuvõtteks võib öelda, et hiina keele klassifikaatorikonstruktsioonidele vastab eesti keeles mitmesuguseid fraase (vt tabel 13). Individuaalsete klassifikaatorifraaside ja spetsiaalsete klassifikaatorifraaside puhul on ühtviisi sagedasemaks vastetüübiks nimisõnad ja nimisõnafraasid ning arvsõnalised kvantorifraasid. See näitab, et individuaalsete üksuste kvantifitseerimine realiseerub eesti keeles peamiselt selge arvulise struktuurina või leksikaliseeritud nimisõnalise väljendusena. Teiseks konteineri- ja mõõtklassifikaatorifraaside puhul domineerivad nimisõnalised kvantorifraasid ning arvsõnaliste ja nimisõnaliste kvantorifraaside kombineeritud struktuurid. Nendel juhtudel on kvantorifraaside põhjaks mõõtu väljendav nimisõna või anumate märkiv nimisõna. Kollektiivsete klassifikaatorifraaside (nii määratud kui määramata) vasted on laialivalguvad. Määramata kollektiivide puhul on ülekaalus nimisõnad ja nimisõnafraasid, samas kui määratud kollektiivid jaotuvad mitme erineva struktuuritüübi vahel.

4.2. Kogusesõnad eesti keeles ja nende vasted hiina keeles

Selles osas analüüsitakse semantilisest vaatenurgast eesti keele kogusesõnade ja nende hiinakeelsete vastete vastavusi. Täpsemalt valitakse kuus peamist kogusesõna: *mitu*, *kogu*, *palju*, *iga*, *kõik* ja *mõni* (Pajusalu jt 2004: 83). Kogutud korpuste põhjal analüüsitakse nende kasutamist erinevates kontekstides ja vastavaid hiina keele väljendeid, et uurida kahe keele sarnasusi ja erinevusi väljenduste kvantiteedi ja ulatuse osas.

Sõna **iga** kasutatakse analüüsitud materjalis distributiivse tähenduse väljendamiseks. Peamiselt saab kvantori *iga* hiinakeelsed vasted kokku võtta kahte kategooriasse: 1) kvantor 每 *mei* 'iga'; 2) reduplikatsioon. Need on ka kaks kõige levinumat viisi hiina keeles distributiivsuse väljendamiseks. (vt tabel 8) Tulemust võib seletada asjaoluga, et korpuses leidis palju ajaga seotud väljendeid, mis mõjutasid vastavate distributiivsete väljendite esinemissagedust. Siiski kasutatakse neid väljendeid hiina keeles jätkuvalt tüüpiliste distributiivsete konstruktsioonidena

Tabel 8. Eesti kvantorsõna *iga* vasted hiina keeles (kokku 20 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
每 <i>mei</i> +ajanimisõna	13
reduplikatsiooni vorm	3
muud	4

Esiteks, *iga* kasutatakse sageli koos ajanimisõnaga, sel juhul vastab sõnale *iga* hiina keeles kvantor 每 *mei*. Seda tüüpi struktuur avaldub tavaliselt kujul “每 *mei*+ ajanimisõna” (vt näiteid 56-58). Nagu näidetest näha, moodustab *iga* ja sellele järgneva ajanimisõna väljendid: *iga päev*, *igal aastal* ja *iga kuu*, mis vastavad hiina keele samale struktuurile: 每天 *mei tian* 'iga päev', 每年 *mei nian* 'iga aasta', 每月 *mei yue* 'iga kuu'. Lisaks esineb *iga* ka korduvate olukordade ja sündmuste väljendamisel, nagu *iga kord*. Sellisel juhul vastab hiina keeles 每当 *mei dang* (vt näidet 59). Nendes struktuurides väljendab 每 *mei* 'iga' distributiivset viidet, et viitab igale aja- või sündmusühikule eraldi.

(56) Mees tõi **iga päev** jõelt kübaratäie kalu, mis mõlemale maitsesid. [EM]

农夫每 天打回满满一帽子的鱼供两天享用

mei tian

iga päev

- (57) Sellest saadik käis väike kühmus mehike perenaist **igal aastal** korra varrudele kutsumas. [EM]

从那以后, 蛙夫**每 年**都会邀请农妇去参加他孩子的生日晚宴

mei nian

iga aasta

- (58) Palka hakkad **iga kuu** saama Ameerika dollarites. [TM]

每 月送几块美钞

mei yue

iga kuu

- (59) Vanasti, **iga kord** kui mõni suur sõda või näljahäda üle meie kodumaa käis, ilmus selle kannul lagedale ka katk. [EM]

从前, **每 当**战争或饥荒影响到我们的故土, 瘟神也会趁机而来

mei dang

iga kord

Teiseks, lisaks **每** *mei* kasutamisele distributiivse viite tähistamiseks saab hiina keeles seda väljendada ka nimisõnade või klassifikaatorite reduplikatsiooni abil (Xu 1998: 107). Seega võib *iga päev* vastata peale ühendi **每天** *mei tian* ka **天天** *tian tian* (vt näidet 60).

- (60) Sellepärast peamegi **iga päev** kedagi leidma, et natukenegi teenida.[TM]

是呀, 所以**非天 天**拿人不可, 好得点津贴

tian tian

päev päev

Siiski on nende vahel mõningaid erinevusi. Aodie Wangi (2025: 41) järgi võivad nii **天天** *tian tian* kui ka **每天** *mei tian* 'iga päev' esineda koos ajaperioode (nt **半天** *bantian* 'pool päeva', **两个月** *lianggeyue* 'kaks kuud' **三年** *sannian* 'kolm aastat' jne) või ajahetki (nt **晚上** *wanshang* 'õhtu', **星期一** *xingqiyi* 'esmaspäev', **三点** *sandian* 'kell kolm' jne) tähistavate sõnadega. **每天** *mei tian* kaldub esinema koos ajahetki tähistava sõnadega (vt näiteid 61-62), samas kui **天天** *tian tian* esineb pigem koos ajaperioodi tähistavate sõnadega, nagu näites 63 *praegusel ajal* tähendab hiljutist ajaperioodi.

- (61) Mine koju ja koputa **igal hommikul** kolm korda väikese sõrmega söömalaua külge ja ütle käskides. [EM]

回家吧, **每天 早上**用小拇指在餐桌上敲三下并呼唤

meitian zaoshang

iga päev hommik

- (62) Nagu kaks kuivanud kändu, istusid mees ja naine **iga õhtu** ahjupingil, kus nende süda vahest tühjast asjast paisus ja tüli toas tõusis. [EM]

每天 晚上他俩都会坐在炉子旁边的两个干树桩上为琐事争吵

meitian wanshang

iga päev õhtu

- (63) Praegusel ajal võetakse **iga päev** inimesi kinni. [TM]

这年月不是天天抓人吗？

tiantian

päev päev

Sõnad **mitu** ja **mõni** väljendavad määramatu hulga tähenduses. Kuid pragmaatilisest vaatenurgast viitab *mitu* oodatust suuremale kogusele, *mõni* aga väiksemale (Pajusalu jt 2004: 84-85). Järgnevalt analüüsitakse nende vasteid hiina keeles.

Tabel 9. Eesti kvantorsõna *mõni* vasted hiina keeles (kokku 21 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
几 <i>ji</i> (+CL), 两 <i>liang</i>	11
(好)些 <i>hao xie</i> , 群 <i>qun</i>	4
很快 <i>hen kuai</i>	1
muud	5

Tabelist 9 nähtub, et eesti keele *mõni* vastab hiina keeles peamiselt väikesele või määratlemata hulgale. Analüüsitud 21 näitest paistab, et kõige sagedamini on vasteks “kvantor 几 *ji* +klassifikaator” ‘mitu’ ja 两 *liang* ‘paar’ ning määratlemata hulga väljenditega nagu (好)些 *hao xie* ‘mõni’ või 群 *qun* ‘rühm’. Aja väljendamisel võib ühend sõnaga *mõni* vastata fraasile 很快 *henkuai* ‘varsti’.

Sõnaraamatu 现代 Xianhan (2016) järgi kasutatakse kvantorit 几 *ji* määramata hulga tähistamiseks, mis on tavaliselt suurem kui üks, kuid väiksem kui kümme. Tavaliselt lisatakse 几 *ji* järele klassifikaator. Siis *mõni* kõige levinum vaste on ühend struktuuriga “几 *ji* + klassifikaator” (vt näiteid 64-65).

- (64) Ma usun küll, et **mõned võõrad** enam või vähem siin mingit raskust ei või teha. [EM]

我确实相信, 多几个 客人不会造成麻烦

ji *ge keren*
mõni CL võõras

(65) Tuleb trummilööja Fang, kaasas **mõned rullmaalid**. [TM]

方六拿着几 张 画儿进来

ji *zhang huaer*
mõni CL rullmaal

Teiseks, sarnaselt sõnale 几 *ji* võib ka *mõni* hiina keeles vastata arvsõnale 两 *liang*, mis on sarnane sõnaga *paar* (tähtsuses 'umbes kaks'). (vt näidet 66).

(66) Te kandke seda **mõni päev** niisama. [TM]

您先戴两 天

liang tian
paar päev

Hiina keeles kasutatakse kvantoreid (好)些 *hao xie* 'mõni' või 群 *qun* 'rühm' määramatu hulga tähistamiseks. Võrreldes 些 *xie* 'mõni' on 好些 *haoxie* 'palju' tugevama tooniga (vt näiteid 67-68). 群 *qun* 'rühm' võib teatud kontekstides rõhutada terviklikku rühma (vt näiteid 69).

(67) Näete (võtab korvist **mõned paberrahad**), see siin on minu matuseraha. [TM]

看（从筐中拿出些 纸钱）遇见出殡的，我就捡几张纸钱

xie zhiqian
mõni paberraha

(68) Käivad jutud, et ka **mõned jõukad mehed** on hakanud uuendajate poolehoidjaks! [TM]

听说呀，好些 财主都讲维新！

haoxie caizhu
palju jõukas mees

(69) Ukse taha tulevad **mõned sõjapõgenikud** süüa kerjama. [TM]

一群 男女难民在门外央告

yiqun nannünanmin
rühm sõjapõgenik

Ajaväljendites ei vasta *mõni* enam sageli otseselt kvantiteedile, vaid muutub ajaga seotud määrsõnaväljenditeks, mis vastab näiteks 很快 *hen kuai* ja tähendab 'varsti' (vt näidet 70).

(70) **Mõne silmapilgu** pärast oli kogu väikeste võõraste parv hukatud, [EM]

很快, 小妖们被除掉了, ...

henkuai

varsti

Mitu võib sõltuvalt kontekstist hiina keeles vastata määramata koguse väljenditele nagu “好几” *hao ji* ‘palju’, “些” *xie* ‘mitu’ ja “不少” *bu shao* ‘mitte väike’. Üldiselt on “好几” *hao ji* kõige sagedamini esinev vaste. (vt tabel 10)

Tabel 10. Eesti kvantorsõna *mitu* vasted hiina keeles (kokku 7 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
好几 <i>hao ji</i>	3
不少 <i>bu shao</i>	2
些 <i>xie</i>	1
muud	1

Võrreldes mõnda vastava sõnaga “几” *ji* on “好几” *hao ji* intensiivsem, millele on lisatud astmekomponent “好” *hao*, mida kasutatakse suurema hulga tähistamiseks (vt näidet 71). Tavaliselt kasutatakse “好几” *hao ji* ka enne klassifikaatoreid suure hulga tähistamiseks (vt näidet 72). Lisaks on ka “些” *xie* vorm, mis tähistab määramata hulka (vt näidet 73).

- (71) Kuigi ta istus siin ainult piibutäie suitsetamise aja, tundsin ma, nagu oleksin **mitu** aastat nooremaks läinud. [TM]

虽然他只在这儿坐了一袋烟的功夫呀, 可是叫我年轻了好几岁!

haoji

palju

- (72) Lühikese ajaga on **mitu** armukest läbi võtnud. [TM]

他已经弄了好几个小老婆

haoji ge xiaolaopo

mitu CL armuke

- (73) ... et osta nende eest majja üht kui teist kõige hädavajalikumat: ..., emale **mitu** imeilusat triibulist seelikut. [TM]

买了一些特别需要的东西回家: ..., 为他娘买些漂亮的裙子

xie

mitu

Teiseks võib see vastata ka sõnale 不少 *bu shao* ‘mitte väike’. Sõnaraamatu 现汉 *Xianhan* (2016) definitsioon sõnale 少 *shao* on “koguselt väike” ja eitava sõna 不 *bu* lisamine enne seda rõhutab mitteväikest hulka (vt näidet 74).

- (74) Kaetud silmade ette tuli kentsakas unenägu, mis tütarlapse pikale tee le rändama viis, kus **mitu** imelikku juhtumist sündis. [EM]

不过她真做了个梦, 她被带上不短的旅程, 遇到不少古怪的事物

bu shao

mitte väike

Koguse tähistamiseks kasutatakse lisaks sõnadele *mōni* ja *mitu* ka sõna *palju*. Hiina keeles on eesti sõnal *palju* mitu vastavat väljendit. Kogutud andmete põhjal esineb korpuses kõige sagedamini ühend *kui palju*, mis vastab hiina keeles peamiselt vormidele 多少 *duo shao* ‘palju või vähe’ või “几 *ji* + klassifikaator”. Jaatavas väitlauses võib 多 *duo* esineda iseseisvalt, näidates suurt kogust. Eitavates väitlauses kasutatakse 多 *duo* ‘*palju*’ koos omadussõnaga omaduse astme näitamiseks. Eitavate elementidega esinemine näitab, et aste ei ole saavutanud teatud oodatavat taset. Jaatavas kontekstis kasutatakse sageli vormis “好 *hao* + omadussõna, et väljendada kõrgemat astet. Lisaks vastab väljendile *nii palju* tavaliselt hiina keeles 太多 *tai duo* ‘nii palju’ ja 无数 *wu shu* ‘lugematu arv’, mida kasutatakse suure hulga rõhutamiseks ning need tugevdavad väljendi rõhutavat mõju. (vt tabel 11)

Tabel 11. Eesti kvantorsõna *palju* vasted hiina keeles (kokku 30 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
多少 <i>duo shao</i> (kui palju)	20
几 <i>ji</i> (+CL) (kui palju)	
多 <i>duo</i>	2
多 <i>duo</i> /好 <i>hao</i> +omadussõna	3
太多, 无数 (nii palju)	2
<i>tai duo, wu shu</i>	
<i>muud</i>	3

Kui palju kasutatakse eesti keeles koguste kohta küsimiseks üldiselt. Kuigi see ei väljenda otseselt konkreetset kvantiteeti, võimaldab see vastuse kaudu määrata hulga suuruse (kas tegemist on suure või väikese kogusega). Hiina keeles kasutatakse sõnu 几 *ji* või 多少 *duo*

shao koguse kohta küsimiseks. Sõna 几 *ji* ‘mitu’ tähistab ebamäärast hulka. 多 *duo* ‘palju’ tähistab suurt hulka ja seda saab vastandada sõnale 少 *shao* ‘vähene’ küsiühendite moodustamiseks, nagu 多少 *duo shao* ‘kui palju’.

Nagu mainitud, viitab 几 *ji* ‘mitu’ tavaliselt hulgale, mis on suurem kui üks, kuid väiksem kui kümme. 几 *ji* peab järgnema klassifikaatorid (vt näidet 75), samas kui 多少 *duo shao* võib kasutada ilma klassifikaatorita (vt näiteid 76-77) (Lü 2002: 133).

(75) **Kui palju** ma neid eile läbi kolkisingi? [TM]

昨天挨了几 个 [学生]来着？

ji ge [xuesheng]

mitu CL [õpilane]

(76) Löö ise kokku, **kui palju** sa selle rohkem kui kümne aasta jooksul minu juures ilma rahata teed oled juua saanud! [TM]

这十多年了，你白喝过我多少 碗？你自己算算！

duoshao wan

palju vähe CL

(77) Ja **kui palju kaupu** mul siingi ladudes. (näitab käega tahapoole) oli! Kõik on läinud! [TM]

仓库里（指后边）有多少 货呀，全完！

duoshao huo

palju vähe kaup

Lisaks koguse kohta küsimisele võib 多少 *duo shao* väljendada ka hüüatust või üllatust suure koguse üle (vt näiteid 78).

(78) Oleksin ma varem teadnud, et rehte ka tulega võib peksta, **kui palju** kulutusi oleks va sulaste-paljakintsude peale tegemata jäänud! [EM]

若我早知道可以这样打谷，能省下多少雇用佃农打谷的钱啊！

duoshao

Lisaks sellele võib sõnale 多 *duo* ‘palju’ järgneda omadussõna, mille kaudu väljendatakse määra või kestust. Näiteks väljend 多久 *duo jiu* ‘nii pikk’ viitab aja kestusele ning 多大 *duo da* ‘nii suur’ ulatusele või tõenäosusele. Näidete põhjal kasutatakse selliseid konstruktsioone sageli eitavas kontekstis. Kui konstruktsioon esineb koos eitusega, siis väljendab see pigem väiksemat määra või madalamat intensiivsust. Näiteks lauses 80 tähendab ‘ei olnud nii suuri

lootusi'. Jaatavas lauses kasutatakse tavaliselt intensiivistavat elementi 好 *hao*, mis esineb omadussõna ees ja väljendab kõrgemat määra või tugevamat intensiivsust (vt näidet 81).

- (79) Neid oli **palju** ja meie ei saanud neile midagi teha. [TM]

他们人**多**, 咱们又太老实

duo

palju

- (80) Ta sidus rätiku pea ümber ja ohkas silmaveega soovimise sõnu, ehk tal küll enesel **palju** lootust ei olnud. [EM]

戴好头巾, 许好愿, 不过她自己并没 抱 **多大**希望。

eitav duoda

mitte nii suur

- (81) Naisel oli **palju** vaeva ja tööd, enne kui ta raske kirstukaane pealt jõudis kangutada. [EM]

富农婆费了**好大**的劲才把箱子打开

hao da

väga suur

Astme väljendamisel saab sõna *palju* kombineerida astme määrsõnadega, näiteks *nii palju*, mis hiina keeles võib vastata 太多 *tai duo* 'nii palju' või 无数 *wu shu* 'lugematu arv' (vt näiteid 82-83).

- (82) Mõne silmapilgu pärast oli kogu väikeste võõraste parv hukatud, ja toa põrandalt leiti **nii palju** veepiisku, ... [EM]

很快, ..., 由于小妖实在**太多**,

taiduo

nii palju

- (83) **Nii palju** paitamist ja armastuse sõnu kui täna, ei olnud mees kaua aega oma naise suust kuulnud. [EM]

无数甜言蜜语在农夫耳边回荡, 农夫很久没有这样的待遇了

wushu

lugematu arv

Lisaks sõnadele nagu *mitu*, *mõni* ja *palju*, mis väljendavad ebamäärast kvantiteeti, on käsitletud ka sõnu *kõik* ja *kogu*, mis rõhutavad hulga terviklikkust. Eesti keele kvantor *kõik* tähistab eelkõige terviklikkust või kollektiivi ning selle vastavad vormid hiina keeles on üsna

mitmekesised. Tuleb märkida, et mõnes kontekstis ei vasta *kōik* hiina keeles fikseeritud kvantitatiivsele väljendile. Mõnikord ei esine hiina keeles sõna *kōik* tähendust. Lisaks on kasutusviise, mida on raske kategoriseerida. Seetõttu on järgnevalt analüüsiks valitud ainult tüüpilised vastavused ega käsitleta teisi keerulisi juhtumeid.

Tabel 12. Eesti kvantorsõna *kōik* vasted hiina keeles (kokku 96 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
都 <i>dou</i>	30
全 <i>quan</i>	10
所有(的) <i>suo you (de)</i>	9
一切 <i>yi qie</i>	7
一起 <i>yi qi</i> , 一总 <i>yi zong</i>	4
只 <i>zhi</i>	5
每 <i>mei</i>	1
muud	30

Andmete põhjal on *kōik* kõige sagedasem vaste hiina keeles 都 *dou*, millele järgnevad 全 *quan*, 所有(的) *suoyoude* ja 一切 *yiqie*. Konstruktsioonis nagu *kōik*, *mis...* vastab 只 *zhi* ‘ainult’. 一起 *yi qi* ‘koos’ 一总 *yi zong* ‘terve’ kasutatakse koos toimumiseks või kogu kogust. Harvemini kasutatakse 每 *mei* ‘iga’, kui ilmub distributiivse märk nagu *ükshaaval*. (vt tabel 12)

Esiteks on hiina keeles kvantori *kōik* kõige levinum vaste 都 *dou* (eesti keeles otsest vastet pole, seega tõlgime selle ajutiselt kui ‘kõik’). Keeleteadlastel on hiina keele kvantor 都 *dou* olemuse kohta erinevad seisukohad: mõned usuvad, et see on distributiivne operaator (vt Liu 1990; Lin 1998), teised näevad seda adverbialse universaalse kvantorina (Lee 1986) ja veel mõned on teisel seisukohal. Seega võib 都 *dou* erinevates kontekstides omada erinevaid semantilisi tõlgendusi. Neisse diskussioonidesse lähemalt süüvimata on siinses tuus seda analüüsitud operaatorina, mis kehtestab hulga piiranguid ja tema põhifunktsioon on muuta predikaat reaalseks kõigi asjakohase hulga liikmete jaoks universaalse kattuvuse tähendusega.

Kogutud lausete põhjal võib 都 *dou* funktsioneerida erinevates kvantitatiivsetes funktsioonides. Esiteks võib see tähistada täielikku kattuvust ja võib viidata sellele, et iga nimisõnaga tähistatud hulga liige vastab predikaaditingimusele (vt näiteid 84-85). Lisaks võib 都 *dou* koos küsisõnadega (nt 谁 *shui* ‘kes’, 什么 *shenmo* ‘mis’) tekitada universaalse

tõlgenduse ja 谁都 *shuidou* viitab kõigile inimestele, samas kui 什么都 *shenmodou* hõlmab kõiki nimetatud või kontekstis viidatud objekte ja asju. (vt näiteid 86-87).

- (84) Täna peetakse Kuramaal parajasti uhket pulmapidu, kus meie sõbrad ja sugulased **kõik** koos on. [EM]

今天西南邻国有一大户人家办婚宴, 我们的亲戚朋友**都**去了

dou

kõik

- (85) Masinad, sisseseade -- **kõik** vanarauaks müüdnud! [TM]

机器**都**当碎铜烂铁卖了

dou

kõik

- (86) Keel vääratab, ja **mis kõik** võib saada „reeturi varanduseks. [TM]

一句话说错了, 什么 **都**可以变成逆产

shenmo dou

mis kõik

- (87) Ta on mitukümmend aastat siin seda kohta pidanud, **kõik** tunnevad teda. [TM]

他在这儿几十年了, 谁 **都**认识他

shui dou

kes kõik

Lisaks sõnale 都 *dou* on hiina keeles sarnane vaste 全 *quan*, mis on samuti üldise tähendusega, kuid 全 *quan* rõhutab alati teatud ulatuse tervikut ilma eranditeta ja on intensiivsema tooniga (vt näiteid 88-89) (Xu 1998:23).

- (88) Teised teemajad on **kõik** oma ukсед kinni pannud. [TM]

大茶馆**全**关了

quan

kõik

- (89) Teemaja külalised on **kõik** äkki vait jäänud ja kuulatavad hinge kinni pidades. [TM]

茶客们忽然**全**静寂起来, 几乎是闭住呼吸地听着

quan

kõik

Peale selle võib sõnale *kõik* hiina keeles vastata 所有(的) *suoyoude* ‘kõik’ ja sellele järgneb viidatud objekt, näiteks 所有人 *suoyouren* ‘kõik inimesed’. Seda tüüpi väljend rõhutab

ulatusse kuuluvate objektide tervikut ja on tüüpiline näide universaalsetest kvantoritest (vt näiteid 90-91).

- (90) Sulaseid, teenreid ja tüdrukuid leiti tosinate kaupa, kes **kõik** uue kuninga käsud pidid täima. [EM]

侍从, 仆人, 宫女一堆一堆的, **所有** 人都围着这新的女王转

suoyou ren

kõik inimene

- (91) Lapsed lõdisevad külmas toas, haigele eidele ei saa kuuma vaarikateedki keeta-
kõik puud metsas oskasid nii haledasti paluda. [EM]

孩子们打着寒战, 病妻喝不上热茶, 树林中的**所有的** 树都会可怜地拜求, 我真
不忍心砍到他们

suoyoude shu

kõik puu

Eespool mainitud 都 *dou*, 全 *quan* ja 所有(的) *suoyoude* viitavad tervikule kindlas ulatuses. Samal ajal on hiina keeles ka abstraktsemalt tervikule viitav väljend 一切 *yi qie* 'kõik'. Seda kasutatakse üldistatud terviku kohta, millel on ebamäärased piirid ja lai ulatus (vt näidet 92). 一切 *yi qie* ei rõhuta konkreetsete isikute kogumit, vaid pigem viitab terviklikult ja üldistatult omavahel seotud asjadele.

- (92) Kui ta kübara pähe paneb, näeb ta **kõike**, mis maailmas juhtub, tunneb inimeste mõttedki ära. [EM]

戴上它便能看到世界上**一切** 事物, ...

yiqie shiwu

kõik asi

Lisaks võib see mõnes kontekstis vastata ka fraasile 一起 *yi qi* 'koos' ja 一总 *yi zong* 'terve, kõik'. Näites 93 rõhutab sõna *kōik* osalejate ühist käitumist ja vastab hiina keele väljendile 一起 *yi qi*, mis väljendab tegevuse koos tegemist. Näites 94 rõhutab sõna *kōik* objekti terviklikkust ja täielikkust, millele vastab hiina keeles 一总 *yi zong*, mis tähendab kõige tagastamist ilma jäägita.

- (93) Ei, ärge sööge **kõik** kolmekesi, söö üksi. [EM]

不, 不要三个人**一起** 吃, 你自己吃吧

yiqi chi

koos sööma

- (94) Homme toon sulle **kõik** ära, täie mõõduga. [TM]

赶明儿我一总还给你

yizong

kōik

Kuigi eesti sõna *kōik* väljendab teatud kontekstides algselt täielikkust, võib see olla kasutusel teisiti, kui seda laiendab piirava tähendusega relatiivlause (nt *kōik, mis ...*). Selles kontekstis on sõnal *kōik* piirav tähendus, viidates sageli mitte lihtsalt tervikule, vaid ainukesele allesjäänud objektile või ainukesele soovile terviku sees. Sellistel juhtudel ei kasuta hiina keel enam tavaliselt 所有 *suoyou* ‘kōik’ ega 都 *dou* ‘kōik’, vaid kasutab piiravat väljendit nagu 只 *zhi* ‘ainult’ (vt näiteid 95-96).

- (95) Rahmeldas hea mitukümmend aastat, **kōik, mis** talle viimaks jäi, olid need tema kunagise vabriku asemelt üles korjatud paar mutikat. [TM]

办了几十年, 临完他~~只~~由工厂的土堆里 捡回来 这么点小东西

zhi

jianhuilai

ainult

üles korjama

- (96) **Kōik, mis** ma olen tahtnud, on see, et minu lastel oleks elu, et nemad ei peaks külma ja nälga kannatama ega häda ja viletsust nägema. [TM]

我只 盼着呀, 孩子们有出息, 冻不着, 饿不着, 没灾没病

zhi panzhe

ainult tahtma

Kogutud lausete hulgas ilmneb üks erand. Mingites erilistes kontekstides võib sõnale *kōik* vastata hiina keeles ka 每 *mei*, mis vastab eesti sõnale *iga*. Näiteks lauses 97 tähistab *kōik* ise tervikut, samas kui määrsõna *ükshaaval* annab selge distributiivse tähenduse. Hiina keeles väljendatakse sellist „tervik + ükshaaval” tähendust tavaliselt sõnaga 每一 *mei yi* ‘igaüks’. See näitab, et *kōik* võib teatud distributiivsetes kontekstides tekitada sõnaga *iga* sarnase efekti, kuid see vastavus sõltub rohkem konteksti distributiivsest markerist (nagu *ükshaaval*) kui sõnade endi otsesest tähendusest.

- (97) Tuli tuppa, niuksus ikka haledasti ja nuusutas **kōik** magajad ükshaaval läbi. [EM]

那狗进到屋里, 继续低鸣并挨个嗅探~~每一~~ 一个 人

meiyige ge ren

iga CL inimene

Tabel 13. Eesti kvantorsõna *kogu* vasted hiina keeles (kokku 3 lauset)

Kvantori vasted hiina keeles	Esinemiskordade arv
都 <i>dou</i>	2
muud	1

Kogutud andmete põhjal esineb *kogu* vastena hiina keeles peamiselt 都 *dou* (eesti keeles pole otsest tõlget). Siiski on näidete arv väga piiratud, mistõttu ei saa teha üldistavaid järeldusi *kogu* vastete kohta. (vt tabel 13)

Eesti keeles väljendab *kogu* terviklikku ja üldistavat tähendust, viidates *kogu* referentsi ulatusele. Näitest 98 on näha, et *kogu* toimib eesti keeles määratleva kvantorina, mis laiendab nimisõna *kapitali* ning moodustab tervikut väljendava fraasi *kogu kapitali*. Hiina keeles realiseerub see tähendus analüüsitud näidetes enamasti adverbi 都 *dou* kaudu, mis markeerib *kogu* referentsi ulatust. (vt näiteid 98-99).

- (98) Ma ju ütlesin teile kohe, et poleks vaja **kogu** kapitali käest ära anda. Teie aga müüsite kõik maja ja ehitasite vabriku. [TM]

当初,我劝您别把财产 都出手,您非都卖了开工厂不可!

caichan dou

kapital kogu

- (99) „Keiser” ja kõrge emand ja **kogu** see nende koerakari elab ja priiskab, aga mul pole leivakannikatki suhu pista! Kes selle kõik küll nii on seadnud? [TM]

皇上,娘娘那些狗男女都活得有滋有味的,...

dou

kogu

Tabel 14. Eesti keele kvantorid vasted hiina keeles

sõna	vastavad variandid	esinemine lauses
iga	每 <i>mei</i> +ajanimisõna	13
	reduplikatsiooni vorm	3
	muud	4
mõni	几 <i>ji</i> (+CL), 两 <i>liang</i>	11
	(好)些 <i>hao xie</i> , 群 <i>qun</i>	4
	很快 <i>hen kuai</i>	1
	muud	5

mitu	好几 <i>hao ji</i>	3
	不少 <i>bu shao</i>	2
	些 <i>xie</i>	1
	muud	1
palju	多少 <i>duo shao</i>	20
	几 <i>ji</i> (+CL) (kui palju)	
	多 <i>duo</i>	2
	多 <i>duo</i> /好 <i>hao</i> +omadussõna	3
	太多, 无数 (nii palju) <i>tai duo, wu shu</i>	2
	muud	3
kõik	都 <i>dou</i>	30
	全 <i>quan</i>	10
	所有(的) <i>suo you (de)</i>	9
	一切 <i>yi qie</i>	7
	一起 <i>yi qi</i> , 一总 <i>yi zong</i>	4
	只 <i>zhi</i>	5
	每 <i>mei</i>	1
	muud	30
kogu	都 <i>dou</i>	2
	muud	1

Kokkuvõttes näitab analüüs, et eesti kvantorite vasted hiina keeles ei ole üksühesed (vt tabel 14), vaid sõltuvad suurel määral kontekstist ja kvantori semantilisest ulatusest. Mõned kvantorid realiseeruvad suhteliselt stabiilsete vastete kaudu, samas kui teised jagunevad hiina keeles mitme erineva semantilise ja pragmaatilise funktsiooni vahel. Sama eesti kvantor võib hiina keeles väljendada universaalsust, distributiivsust, kollektiivsust, piiritlevust või ligikaudsust sõltuvalt konkreetsest kontekstist. Süntaktilisest vaatenurgast võivad eesti keele kvantorsõnadega fraaside hiinakeelsed vasted olla lisaks kvantoritele ka klassifikaatoriga konstruktsioonid, näiteks „几 *ji* + klassifikaator + nimisõna“ (几个人 *jigeren* ‘mitu inimest’) või 每一 *meiyi*+ klassifikaator + nimisõna (每一个人 *meiyigeren* ‘iga inimene’).

Kokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös käsitletakse hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise viise ning uuritakse nende vastavusi paralleelkorpuse põhjal. Töös analüüsitakse, milliste keeleliste vahenditega väljendatakse kvantiteeti eesti ja hiina keeles ning millised on nende väljendusviiside sarnasused ja erinevused.

Bakalaureusetöös otsitakse vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

- 1) kuidas vastavad hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise vormid üksteisele;
- 2) kuidas vastavad eesti keele kvantorid (nt *mitu*, *palju*, *iga*, *kõik*, *mõni*) hiina keele kvantitatiivsetele väljenditele ning millised semantilised erinevused nende vahel esinevad?

Arvuvormidest hiina keeles väljendatakse kvantiteeti sageli klassifikaatoriga fraaside kaudu, mille struktuuriks on „kvantor/määratleja/arvsõna + klassifikaator + nimisõna“. Käesolevas töös kasutatakse hiina klassifikaatorite liigitamisel He (2000) seitsmeosalise jaotuse mudelit. Eesti keeles väljendatakse kvantiteeti peamiselt kvantorifraaside abil, mida võib jaotada nimi-, arv- ja määrsõnalisteks kvantorifraasideks.

Analüüsi tulemused näitavad selgelt, et hiina keele klassifikaatorikonstruktsioonidele vastab eesti keeles peamiselt kuut tüüpi väljendusvahendeid: nimisõnad või nimisõnafraasid; määrsõnad; nimisõnalised, määrsõnalised ja arvsõnalised kvantorifraasid ning arvsõnalise ja nimisõnalise kvantorikonstruktsiooni kombinatsioonid. Nende hulgas kujutavad nimisõnad ja nimisõnafraasid, nimisõnalised kvantorifraasid ning arvsõnalised kvantorifraasid endast kolme peamist vastestrateegiat. Määrsõnu kasutatakse ainult juhtudel, kus hiina keeles esineb individuaalset hulka väljendav klassifikaatorikonstruktsioon, näiteks *kolmekesi*. Määrsõnalised kvantorifraasid vastavad enamasti määramata hulka väljendavatele kollektiivsetele klassifikaatoritele, näiteks *väheke pähkleid*. Mõnikord esinevad ka arvsõnalise ja nimisõnalise kvantorifraasi kombinatsioonid, eriti mõõtklassifikaatorite puhul.

Eesti keele kvantiteedi väljendamise paindlikkus võib tuleneda ka ainsuse ja mitmuse käände abil. Sellised arvu kategooria liikmed kannavad kvantitatiivset informatsiooni ilma täiendavate klassifikaatorite kasutamiseta. Hiina keeles pole sellist süsteemi, seetõttu toetutakse peamiselt süntaktilistele konstruktsioonidele (arvsõna/määratleja/kvantor + klassifikaator + nimisõna).

Kvantiteedi väljendamise vahendite seas on eesti keeles kesksel kohal tuumsõnade hulka kuuluvad kogusesõnad (Pajusalu jt 2004). Käesolevas töös käsitletakse terviklikkust ja distributiivsust väljendavaid kogusesõnu nagu *iga*, *kogu* ja *kõik* ning hulga määramatust või hinnangulisust väljendavaid sõnu *mõni*, *palju* ja *mitu*. *Kõik*, *kogu* ja *mõni* esinevad tavaliselt nimisõnafraasi määratlejana, et täiendavad nimisõnafraase (Paljusalu 2017: 383). *Mitu* ja *palju*

toimivad üldiselt kvantorifraasi põhjana (Metslang 2017: 466, 474). Hiina keeles ei ole kvantorisüsteem sama selgelt piiritletud kui eesti keeles, kuid ka seal kasutatakse kvantiteedi väljendamiseks erinevaid kvantoreid (nt 所有 *suoyou* 'kõik', 每 *mei* 'iga', 几 *ji* 'mitu, mõni' jne).

Eesti keele kvantorsõnade ja nende hiinakeelsete vastete korpuseanalüüs osutab sellele, et kvantitatiivsed tähendused realiseeruvad hiina keeles erinevate leksikaalsete vahendite kaudu (vt tabel 14). Määramata hulka väljendavad eesti keele sõnad nagu *mõni*, *mitu* ja *palju* vastavad hiina keeles sageli kvantorile nagu 几 *ji* 'mitu, mõni', 些 *xie* 'mõni' või kollektiivset hulka väljendavale 群 *qun* 'grupp'. Samuti ilmnevad nende kvantorite vahel erinevused hulga intensiivsuses ja määras, mida hiina keeles väljendatakse sageli intensiivistavate (nt 好 *hao* 'väga, nii') või eituse elementide (nt 不 *bu* 'ei') abil. Terviklikkust ja üldisust väljendavad kvantorid, nagu *kõik* ja *kogu*, vastavad hiina keeles enamasti kvantorile 都 *dou*. Distributiivset tähendust väljendav *iga* seostub seevastu peamiselt hiina keele kvantoriga 每 *mei* ning reduplikatiivsete konstruktsioonidega. Seega ilmneb, et kuigi eesti ja hiina keel väljendavad kvantiteeti erinevalt, leidub nende vahel mitmeid semantilisi vastavusi. Mõnikord ei kasutata hiina keeles kvantoreid iseseisvalt, vaid need esinevad sageli koos klassifikaatoritega, moodustades klassifikaatorikonstruktsioone

Siiski tuleb arvestada, et käesoleva uurimuse tulemused põhinevad piiratud korpusel ning valitud näitelaused pärinevad konkreetsetest kirjandusteostest. Seetõttu võivad tulemusi mõjutada nii tekstiteemade kui ka kogutud näidete ebaühtlane jaotus erinevate klassifikaatoritüüpide vahel. Käesolevas töös esitatud järeldusi ei saa seega käsitleda absoluutsete või universaalsete reeglitenä, vaid pigem üldiste tendentsidena, mis võivad pakkuda lähtekohta edasisteks uurimusteks hiina ja eesti keele kvantiteedi väljendamise võrdlevas analüüsis. Uurimistulemused võivad aidata nii hiina kui ka eesti keele õppijaid, pakkudes paremat arusaama kvantiteedi väljendamise erinevustest kahe keele vahel. Eriti võivad need olla kasulikud eesti emakeelega õppijatele hiina klassifikaatorite omandamisel ning hiina emakeelega õppijatele eesti keele kvantitatiivsete väljendusviiside mõistmisel. Lisaks võivad tulemused olla kasulikud ka tulevastele õpikute koostajatele ja keeleuurijatele, kes saavad neid kasutada õppematerjalide arendamisel ning kvantiteedi väljendamisega seotud probleemkohtade analüüsimisel.

Lühendid

Adv	määrsõna
AdvQP	määrsõnaline kvantorifraas
CL	klassifikaator
ContCL	konteineriklassifikator
DefCollCL	määratud kollektiivsusklassifikaator
IndCL	individaalklassifikaator
IndefCollCL	määramata kollektiivsusklassifikaator
MeasCL	mõõtklassifikaator
N	nimisõna
NP	nimisõnafraas
NQP	nimisõnaline kvantorifraas
Num	arvsõna
NumQP	arvsõnaline kvantorifraas
PartCL	osalisusklassifikaator
QP	määrsõnaline kvantorifraas
SpecCL	spetsiaalse klassifikaator

Uurimismaterjali allikad

EM= „Eesti Muinasjutud“

Jakobson, August. 2007. *Eesti muinasjutud*. Tänapäev kirjastus.

Fr. R. Kreutzwald. 1951. *Eesti rahva ennemuistsed jutud*. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus.
https://et.wikisource.org/wiki/Eesti_rahva_ennemuistsed_jutud

Gao, Jingyi (高晶一, eesti keelest tõlkinud). 2010. 爱沙尼亚童话. [Eesti muinasjutud].
Beijing: 作家出版社(The Writers Publishing House).

TM= „Teemaja“

Lao She (老舍). 1994. 茶馆. [Teemaja]. Beijing: 人民文学出版社(People's Literature Publishing House).

Läänemets, Märt (hiina keelest tõlkinud). 1999. *Teemaja. Näidend kolmes vaatuses*. Tallinn.

Kirjandus

- Allan, Keith. 1977. Classifiers. *Language* 53(2). 285–311. <https://doi.org/10.2307/413103>
- Aikhenvald, Alexandra Y. 2000. *Classifiers: A Typology of Noun Categorization Devices*. Oxford: Oxford University Press.
- Bach, E., Jelinek, E., Kratzer, A., & Partee, B. B. (Eds.). 2013. *Quantification in natural languages* (Vol. 54). Springer Science & Business Media.
- Bale, Alan. C., & Barner, David. 2012. Semantic triggers, linguistic variation and the mass-count distinction. *Count and mass across languages*, 238–260. <https://doi.org/10.31234/osf.io/jpdc2>
- Cao, Xiuling (曹秀玲). 2005. 现代汉语量限研究. *Uurimus kvantiteedi piiritlemisest tänapäeva hiina keeles*. Yanji: 延边大学出版社 (Yanbian University Press).
- Chao, Yuen-Ren. 1968. *A Grammar of Spoken Chinese*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- Craig, Colette G. 1986. *Noun classes and categorization*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Ellis, Rod. 1999. *The study of second language acquisition*. Shanghai Foreign Language Education Press.
- Emeneau, Murray Barnson. 1951. *Studies in Vietnamese (Annamese) Grammar*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- Erelt, Mati, Tiiu Erelt & Kristiina Ross. 2020. *Eesti keele käsiraamat*. Tallinn: EKSA.
- Fan, Mingxin. 2023. *Eesti keele vokaalid hiina emakeelega õppijate häälduses*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Magistritöö. <https://hdl.handle.net/10062/90985>
- Guo, Rui. (郭锐). 2025. 数量词是一个独立词类. *Kvantorid on eraldi sõnaliik*. 辞书研究 Cishu Research (6). 1-20.
- He, Jie (何杰). 2000. 现代汉语量词研究. *Uuring tänapäeva hiina keele klassifikaatoritest*. Beijing: 民族出版社 (The Ethnic Publishing House).
- Huang, Chu-Ren & Dingxu Shi. 2016. *A reference grammar of Chinese*. Cambridge University Press.
- Iljic, Robert. 1994. Quantification in Mandarin Chinese: two markers of plurality. *Linguistics* 32(1). 91–116. <https://doi.org/10.1515/ling.1994.32.1.91>
- Lee, Thomas. 1986. *Studies on Quantification in Chinese*. University of California, Los Angeles. Ph.D. dissertation.

- Li, Charles N., & Sandra A. Thompson. 1989. *Mandarin Chinese: A functional reference grammar*. University of California Press.
- Li, Xuanyu (李玄玉). 2002. 关于人体器官的量词. *Inimese organitega seotud klassifikaatorid*. 阜阳师范学院学报(社会科学版). Fuyangi Õpetajate Kolledži ajakiri (sotsiaalteaduste väljaanne) (6), 4-6.
- Li, Yen-hui Audrey. 1999. Plurality in a classifier language. *Journal of East Asian Linguistics* 8(1). 75–99. <https://doi.org/10.1023/a:1008306431442>
- Lin, Jo-Wang. 1998. Distributivity in Chinese and its implications. *Natural Language Semantics* 6(2). 201–243. <https://doi.org/10.1023/a:1008299031574>
- Liu, Feng-hsi. 1990. *Scope Dependency in English and Chinese*. University of California, Los Angeles. Ph.D. dissertation.
- Liu, Huining. 2024. *Kõneviisid eesti keeles ja nende vasted hiina keeles*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://hdl.handle.net/10062/102065>
- Liu, Jie. 2018. *The L2 acquisition of Chinese classifiers : Comprehension and production*. Michigan State University, Second Language Studies. Ph.D. Dissertation. <https://doi.org/doi:10.25335/vtn-3179>
- Lü, Shuxiang (吕叔湘). 2002. 中国文法要略. *Hiina grammatika ülevaade*. Liaoning: 辽宁教育出版社 (Liaoning Education Press).
- Lyons, John. 1977. *Semantics: Volume 2*. Cambridge university press.
- McEnery, Anthony & Xiao, Runting. 2005. Help or help to: What do corpora have to say? *English Studies* 86(2). 161–187. <https://doi.org/10.1080/0013838042000339880>
- McEnery, Anthony, Xiao, Richard & Tono, Yukio. 2006. *Corpus-based language studies: An advanced resource book*. London and New York: Routledge.
- Metslang, Helle. 2017. Kvantorifraas. Mati Ereht & Helle Metslang (toim), *Eesti keele süntaks* (Eesti keele varamu III). 463–477. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Metslang, Helle, Mati Ereht, Külli Habicht, Tiit Hennoste, Reet Kasik, Pire Teras, Annika Viht, Eva Liina Asu Liina Lindström, Pärtel Lippus, Renate Pajusalu, Helen Plado, Andriela Rääbis ja Ann Veismann. 2023. *Eesti keele grammatika*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Pajusalu, Renate. 2017. Nimisõnafraas. Mati Ereht & Helle Metslang (toim), *Eesti keele süntaks* (Eesti keele varamu III), 379–403. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Pajusalu, Renate, Ilona Tragel, Ann Veismann & Maigi Vija. 2004. *Tuumsõnade semantikat ja pragmaatikat*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

- Paldre, Leho. 1997. Estonian universal quantifiers. Mati Ereht (toim) *ESTONIAN: TYPOLOGICAL STUDIES II*. 178–199. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Rijkhoff, Jan. 2002. *The Noun Phrase*. New York: Oxford University Press.
- Shen, Jiaxuan (沈家煊). 1985. 词序与辖域—英汉比较. Sõnajärg ja ulatus - inglise ja hiina keele võrdlus. *语言教学与研究. Language Teaching and Research* (01). 96–104.
- Sõnaveeb 2026. EKI keeleportaal. Eesti Keele Instituut. <https://sonaveeb.ee/>. (Vaadatud 04. 2026).
- Zhang, Danni. 2025. *Eesti keele kindla kõneviisi mineviku ajavormid hiina emakeelega üliõpilaste kasutuses*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://hdl.handle.net/10062/107336>
- Zhang, Niina Ning. 2013. *Classifier structures in mandarin Chinese* (Vol. 263). Walter de Gruyter.
- Zhang, Niina Ning. 2014. Expressing number productively in Mandarin Chinese. *Linguistics* 52(1). 1–34. <https://doi.org/10.1515/ling-2013-0055>
- Tarkin, Svea. 2019. *Eesti keele käänded hiina emakeelega õppijate kasutuses*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <http://hdl.handle.net/10062/64221>
- Thompson, Laurence C. 1965. *A Vietnamese grammar*. Washington: University of Washington Press.
- Tšernjuk, Mart. 2014. Eestikeelse hiina kirjanduse uus tase. Sirp. <https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/eestikeelse-hiina-kirjanduse-uus-tase/> (Vaadatud 20. 04. 2026)
- Tumme, Erika. 2025. *Hiina-eesti tõlge: värvisõnu sisaldavate idioomide tõlkimise analüüs ja eripärad*. Tallinna Ülikool, humanitaarteaduste instituut. Magistritöö.
- WACL=maailma klassifikaatorkeelte atlas. <https://wac.lclld.org/> (vaadatud 17. 05. 2026)
- Wang, Aodie (王奥蝶). 2025. 现代汉语全量义词语的对比研究--以“人人、所有人、每个人”和“天天、每天”为例. *Tänapäeva hiina keele täissemantiliste klassifikaatorite võrdlev uuring: näidetena “人人, 所有人, 每个人” ja “天天, 每天”*. Shanghai Normal University. Magistritöö.
- Wiese, Heike. 2012. Collectives in the intersection of mass and count nouns: A cross-linguistic account. *Count and mass across languages*. 54–74. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199654277.003.0004>
- Xianhan. (现代汉语词典 *modern-chinese-dictionary_7th-edition*). 2016. Beijing: 商务印书馆 (The Commercial Press).

- Xiao, Richard. 2009. Theory-driven corpus research: Using corpora to inform aspect theory. *Corpus Linguistics: An International Handbook* (Vol. 2). 987–1007. <https://doi.org/10.1515/9783110213881.2.987>
- Xu, Songlie (徐颂列). 1998. 现代汉语总括表达式研究. *Uuring üldistatud väljendite kohta tänapäeva hiina keeles*. Zhejiang: 浙江教育出版社 (Zhejiang Education Press).

The Expression of Quantification in Chinese and Estonian. Summary

This bachelor's thesis focuses the ways quantification is expressed in Chinese and Estonian and investigates the correspondences between the two languages on the basis of a parallel corpus. The study focuses on the linguistic devices used to express quantity in Chinese and Estonian as well as the similarities and differences between their syntactic and semantic patterns of quantification.

The thesis seeks to answer the following research questions:

1. How do the forms of quantification in Chinese and Estonian correspond to each other?
2. How do Estonian quantifiers such as *mitu*, *palju*, *iga*, *kõik*, and *mõni* correspond to quantitative expressions in Chinese, and what semantic differences can be observed between them?

In Chinese, quantification is frequently expressed through classifier constructions with the structure “quantifier/determiner/numeral + classifier + noun”. The classification of Chinese classifiers in this thesis follows He's (2000) seven-category model. In Estonian, quantity is mainly expressed through quantifier phrases, which may appear as nominal, numeral, or adverbial quantifier constructions.

The analysis demonstrates that Chinese classifier constructions correspond in Estonian primarily to six types of linguistic expressions: nouns or noun phrases, adverbs, nominal quantifier phrases, adverbial quantifier phrases, numeral quantifier phrases, and combinations of numeral and nominal quantifier constructions. Among these, nouns or noun phrases, nominal quantifier phrases, and numeral quantifier phrases constitute the three most common translation strategies. Adverbs occur mainly in cases where Chinese uses individual classifiers expressing grouped participation. Adverbial quantifier phrases are most commonly associated with indefinite collective classifiers. In some cases, combinations of numeral and nominal quantifier phrases also occur, particularly with measure classifiers.

The flexibility of quantification in Estonian may partly derive from its inflectional system. Quantitative meanings can sometimes be conveyed through case and number marking, especially through singular and plural forms, without the use of additional classifiers. Chinese lacks such a morphological system and therefore relies more heavily on syntactic constructions involving classifiers.

In addition to quantifier phrases, quantity in Estonian may also be expressed through individual quantifier words. This thesis discusses quantifiers expressing totality and distributivity, such as *iga*, *kogu*, and *kõik*, as well as words expressing indefiniteness or

approximate quantity, such as *mõni*, *palju*, and *mitu*. While Estonian has a relatively clear distinction between quantifiers and classifier-like constructions, Chinese expresses quantification through a wider range of lexical and syntactic means, including quantifiers such as 所有 *suoyou* ‘all’, 每 *mei* ‘every’, and 几 *ji* ‘several’.

The corpus analysis shows that quantitative meanings in Chinese are often realized through different lexical strategies depending on context. Estonian quantifiers expressing indefinite quantity, such as *mõni*, *mitu*, and *palju*, frequently correspond to Chinese expressions such as 几 *ji*, 些 *xie*, or 群 *qun*. Differences in quantity intensity or degree are often expressed in Chinese through intensifying elements such as 好 *hao* or negative elements such as 不 *bu*. Quantifiers expressing totality, such as *kõik* and *kogu*, most commonly correspond to the Chinese quantifier 都 *dou*, while distributive meanings expressed by *iga* are typically associated with 每 *mei* and reduplicative constructions. The analysis further shows that Chinese quantifiers do not always appear independently, but often occur together with classifiers, forming classifier constructions.

The findings of this study are based on a limited corpus consisting of selected examples from literary works. Therefore, the results may be influenced by the uneven distribution of topics and classifier types within the material. The conclusions presented in this thesis should not be regarded as absolute or universal rules, but rather as general tendencies that may serve as a basis for further comparative research on quantification in Chinese and Estonian.

The results of this study may also be useful for learners of both Chinese and Estonian by providing a clearer understanding of the differences in quantitative expression between the two languages. In particular, the findings may support Estonian learners of Chinese in acquiring classifier constructions and help Chinese learners of Estonian better understand Estonian quantifier usage. In addition, the study may offer useful insights for future textbook development and further linguistic research related to quantification.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, üliõpilase Ziyao Chang,

1) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Kvantiteedi väljendamine hiina ja eesti keeles“, mille juhendajad on Maarika Teral ja Helle Metslang, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2) annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

3) olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

4) kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Ziyao Chang

21.05.2026